

СОЗИШНОМА

ОИД БА ШАРИКӢ ВА ҲАМКОРӢ,
КИ ШАРИКИИ МИЁНИ
ЧУМХУРИИ ТОЧИКИСТОНРО АЗ ЯК ТАРАФ ВА
ИТТИХОДИ АВРУПО ВА ДАВЛАТҲОИ АҶАЗОИ ОНРО АЗ ТАРАФИ ДИГАР,
ТАЪСИС МЕДИҲАД

TJ/CE/tj 2

ШОҲИГАРИИ БЕЛГИЯ,
ҶУМҲУРИИ ЧЕХИЯ,
ШОҲИГАРИИ ДАНИЯ,
ҶУМҲУРИИ ФЕДЕРАЛИИ ГЕРМАНИЯ,
ҶУМҲУРИИ ЭСТОНИЯ,
ҶУМҲУРИИ ЮНОН,
ШОҲИГАРИИ ИСПАНИЯ,
ҶУМҲУРИИ ФРАНСИЯ,
ИРЛАНДИЯ,
ҶУМҲУРИИ ИТАЛИЯ,
ҶУМҲУРИИ КИПР,
ҶУМҲУРИИ ЛИТВА,
ҶУМҲУРИИ ЛАТВИЯ,
ҲЕРСОГИИ БУЗУРГИ ЛУКСЕМБУРГ,
ҶУМҲУРИИ МАЧОРИСТОН.

ҶУМҲУРИИ МАЛТА,

ШОҲИГАРИИ НИДЕРЛАНДҲО,

ҶУМҲУРИИ АВСТРИЯ,

ҶУМҲУРИИ ПОЛША,

ҶУМҲУРИИ ПОРТУГАЛИЯ,

ҶУМҲУРИИ СЛОВЕНИЯ,

ҶУМҲУРИИ СЛОВАКИЯ,

ҶУМҲУРИИ ФИНЛАНДИЯ,

ШОҲИГАРИИ ШВЕД,

ШОҲИГАРИИ МУТТАҲИДАИ БРИТАНИЯИ КАБИР ВА ИРЛАНДИЯИ
ШИМОЛӢ,

ки Тарафҳои Созишномаи таъсисдиҳандаи Иттиҳоди Аврупо ва
Созишномаи таъсисдиҳандаи Иттиҳоди Ангишту Пулоди Аврупо ва
Созишномаи таъсисдиҳандаи Иттиҳоди Аврупоии Неруи Атомӣ мебошанд
ва сипас «Давлатҳои аъзо» номида мешаванд, ва

ИТТИҲОДИ АВРУПО, ИТТИҲОДИ АВРУПОИИ НЕРУИ АТОМӢ,

ки сипас «Иттиҳод» номида мешаванд,

аз як тараф ва

ҶУМҲУРИИ ТОЧИКИСТОН

аз тарафи дигар,

- ба манзури муносабатҳои миёни Иттиҳод, Давлатҳои аъзои он ва Ҷумҳурии Тоҷикистон ва арзишҳои барои ҳар ду ҷониб умумӣ,

- бо эътирофи он, ки Иттиҳод ва Ҷумҳурии Тоҷикистон меҳоҳанд, то ин муносабатҳоро таҳқим кунанд ва шарикову ҳамкорӣ бунёд кунанд, то муносабатҳоеро, ки аз ин пеш доштанд, маҳсусан, дар ҷаҳорчӯбай Созишнома дар бораи тиҷорат ва ҳамкории иқтисодӣ миёни Иттиҳоди иқтисодии Аврупо ва Иттиҳоди Аврупоии оиди Неруи Атомӣ ва Иттиҳоди Ҷамоҳири Шӯравии Сотсиалистӣ, ки 18 декабря с. 1989 баста шуда буд, жарфтар гардонанд,

- ба манзури уҳдадории Иттиҳоду Давлатҳои аъзои он ва Ҷумҳурии Тоҷикистон оиди таҳқими озодии сиёсиву иқтисодӣ, ки асоси шарикиро ташкил медиҳанд,
- бо эътирофи он, ки дар иртибот бо ин ҳимояи истиқболият ва тамомияти арзии Ҷумҳурии Тоҷикистон худ таъмини сулху амният дар Осиёи Марказӣ мебошад,

- бо манзури уҳдадории Тарафҳо оиди таъмини сулҳу амнияти байналмилалӣ ва ҳаллу фасли сулҳомези баҳсҳо ва ҳамкорӣ бо ҳамин мақсад дар чаҳорҷӯбай Созмони Милали Муттаҳид ва Созмони Амнияти ва Ҳамкории Аврупо (САҲА),
- бо манзури он, ки Иттиҳоду Давлатҳои аъзои он ва Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷиддан ўҳдадор шудаанд, ки ҳамаи муқаррарот ва ҳамаи принсипҳои асосии Асноди (Акти) фарҷомии Конфронс дар бораи амният ва ҳамкорӣ дар Аврупо (КАҲА), Асноди Фарҷомии дар Мадриду Вена қабул шуда, Асноди Конвенсияи КАҲА дар бораи ҳамкории иқтисодӣ, ки дар Бонн қабул шуда аст, Асноди Хартияи Парижӣ барои Аврупои Нав ва «Масъалаҳои испоҳот» -ро, ки дар ҳӯҷати КАҲА дар Хелсинки с. 1992 қабул шуда аст, ҳамчунин дигар Асноди асосии САҲА -ро анҷом ҳоҳанд дод.
- бо иттиҳон бар аҳамияти аввалиндараваи волоияти қонун ва риояи ҳуқуқҳои инсон, бавижка, ҳуқуқҳои шахсони мансуб ба ақаллияти миллӣ, барпо намудани низоми бисёрҳизбӣ бо таъмини интихоботи озоду демократӣ ва либераликунонии иқтисодиёт бо мақсади таҳқими иқтисодиёти бозаргонӣ,
- ба пиндори он ки иҷрои пурраи Созишномаи мазкур оиди шарикӣ ва ҳамкорӣ ба тамдид ва анҷоми испоҳоти сиёсӣ, иқтисодӣ ва ҳуқуқӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, ва фароҳам соҳтани омилҳои барои ҳамкорӣ зарур вобастагӣ дораду мусоидат мекунад, баҳусус, дар партави қарорҳои Анҷумани КАҲА дар Бонн,
- ҳоҳони мусоидат ба раванди мусолиҳати миллии дохилӣ, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон пас аз созишномаҳои сулҳи Масқав оғоз шуда буд.

- *хоҳони мусоидат ба раванди ҳамкории минтақавӣ бо кишварҳои ҳамсоя ба мақсади мусоидат ба шукуфой ва амнияти дар минтақа дар соҳаҳое, ки Созишномаи мазкур фаро мегирад,*
- *хоҳони оғози рушди гуфтугуи (диалог) пайвастаи сиёсӣ доир ба масъалаҳои дучониба ва байналмилалӣ, ки ба онҳо Тарафҳо таваҷҷӯҳи умумӣ доранд,*
- *ба эътирофу дастгирии хоҳиши Ҷумҳурии Тоҷикистон барои бунёди ҳамкории зич бо ҳама муассисаҳои Аврупой,*
- *ба манзури зарурати мусоидат ба сармоягузорӣ ба Ҷумҳурии Тоҷикистон, бавизжа, дар соҳаи энергетика ва идораи захираҳои обӣ, ба тасдиқи аҳамияте, ки Иттиҳод, Давлатҳои аъзои он ва Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Хартияи Энергетикии Аврупо ва ба иҷрои пурраи Созишномаи Хартияи Энергетикии Аврупо ва Протоколи Хартияи Энергетикии Аврупо оиди истифодаи самараноки неру бо назардошти ҷанбаҳои ҳимояи муҳити зист медиҳанд,*
- *ба манзури хоҳиши Иттиҳод дар бораи тибқи зарурат таъмин кардани ҳамкории иҷтимоӣ-иқтисодӣ ва ёрии техникӣ, ки дар айни замон муборизаи зидди бебизоатиро низ фаро мегирад,*
- *ба назардошти он, ки Созишномаи мазкур ба наздишавии батадричи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба арсаи нисбатан фароҳи ҳамкорӣ дар Аврупо ва минтақаҳои ҳамсоя, ҳамчунин ба интеграсияи рӯзафзун дар низоми кушоди тиҷоратӣ мусоидат мекунад,*

- ба манзури уҳдадории Тарафҳо оиди либераликунонии тиҷорат, ки ба низомномаи Созмони Ҷаҳонии Савдо (СЧС) мувофиқ аст ва аз тарафи Иттиҳод пазирои ёфтани кушишҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон барои аъзои СЧС шудан,

ба дарки зарурати беҳтар гардондани шароитҳое, ки ба тиҷорату сармоягузорӣ мусоидат меқунанд, инчунин беҳтар гардондани шароитҳо дар соҳаҳое чун таъсиси ширкатҳо, корҷӯй, пешниҳоди хидмат ва гардиши сармоя,

- ба боварӣ аз он ки Созишномаи мазкур барои Тарафҳо шароити нав барои робитаҳои иқтисодии онҳо, аз он ҷумла барои ривоҷи тиҷорату сармоягузорӣ, ки асоси азнавсозии соҳтори иқтисодӣ ва навгардонии технологӣ мебошанд, эҷод ҳоҳад кард,
- ҳоҳони ба вучуд овардани як ҳамкории зич дар соҳаи муҳофизати муҳити зист бо манзури вобастагии ҳамдигарӣ, ки миёни Тарафҳо дар ин соҳа вучуд дорад,
- бо эътироғӣ он, ки ҳамкорӣ барои пешгирий ва назорати муҳочирати гайриқонунӣ, ҷинояткории байналмилалии муташаккилу гардиши маводи муҳаддир, ҳамчунин мубориза алайҳи терроризм вазифаҳои мӯътабари Созишномаи мазкурро ташкил медиҳанд,
- ҳоҳони ба вучуд овардани ҳамкории фарҳангӣ, ҳамкорӣ дар соҳаи таълим ва беҳ гардондани вазъи мубодилаи иттилоот

Ба мувофиқати зайл расиданд:

МОДДАИ !

Бад-ин васила шарикӣ миёни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз як тараф ва Иттиҳоду аъзои он аз тарафи дигар, таъсис хоҳад ёфт. Мақсади ин шарикӣ ин аст:

- дастгирии мустақилият ва ҳокимияти Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- дастгирии талошҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон баҳри таҳқими демократияш, тараққии иқтисодиёти ва муассисаҳои иҷтимоии давлатӣ он ва таъмини гузариши он ба иқтисодиёти бозаргонӣ;
- муҳайёе кардани чаҳорҷубаҳои мувоғиқ барои гуфтугуи (диалог) сиёсӣ миёни Тарафҳо, ки ба рушди муносибатҳои сиёсӣ мусоидат мекунанд;
- мусоидат кардан ба тиҷорат, сармоягузорӣ, ҳусусан ба соҳаи энергетика ва ҳоҷагии об, ба муносибатҳои мавзуни иқтисодӣ миёни Тарафҳо ва, гузашта аз он, тарғиб кардани тараққии устувори иқтисодии Тарафҳо;
- таъмин кардани бунёди ҳамкории қонунӣ, иқтисодӣ, иҷтимоӣ, молиявӣ, шаҳрвандӣ, илмӣ, саноатӣ, технологӣ ва фарҳангӣ;

ФАСЛИ I

МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

МОДДАИ 2

Эҳтироми принсипҳои демократӣ ва принсипҳои ҳуқуқи байналмилалӣ ва ҳуқуқи инсон, аз ҷумла ҳуқуқҳои Эъломияни ҳуқуқи башар, Оинномаи Созмони Милали Муттаҳид, Санади хотимавии Хелсинки ва Хартияи Париж барои Аврупои нав, ки сиёсати хориҷӣ ва дохилии Тарафҳоро пуштибонӣ намуда, унсури муҳимтарини ин Созишномаро ташкил медиҳанд.

МОДДАИ 3

Тарафҳо чунин мешуморанд, ки барои дар оянда ноил шудан ба некуаҳволӣ ва субот дар минтақаи собиқ Иттиҳоди Шӯравӣ муҳим аст, ки давлатҳои мустақили дар натиҷаи пошхӯрии ИЧШС бавуҷудомада, ки минбаъд «Давлатҳои мустақил» номида мешаванд, байни ҳамдигар ҳамкориҳоро мутобики принсипҳои Санади хотимавии Хелсинки, меъёрҳои ҳуқуқи байналмилалӣ, дар рӯҳи муносибатҳои неки ҳамсоягӣ барқарор ва инкишоф дода, ба ин раванд мусоидати ҳамаҷониба намоянд.

ФАСЛИ II

ГУФТУГУИ СИЁСЙ

МОДДАИ 4

Миёни Тарафҳо гуфтугуи (диалог) мунтазам ва доимии сиёсӣ ташкил мешавад ва тарафайн тасмим гирифтаанд, ки онро тараққӣ ва тақвия медиҳанд. Вай наздикшавии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Иттиҳодро ба ҳамдигар ҳамроҳӣ ва устувор ҳоҳад кард, дигаргуниҳои сиёсӣ ва иқтисодиро, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ба вуқӯъ мелайванданд, дастгирӣ ҳоҳад кард ва ба бунёд кардани шаклҳои навини ҳамкорӣ мусоидат ҳоҳад кард. «Гуфтугуи сиёсӣ»:

- ба таҳкими пайвандҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Иттиҳод ва Давлатҳои аъзои он, аз ин рӯ, умуман, бо иттиҳоди давлатҳои демократӣ мусоидат ҳоҳад кард. Наздикии иқтисодӣ, ки бар асари ин Созишнома муюссар мегардад, барои пайвандҳои сиёсии фаолтар боис ҳоҳад гашт;
- наздикшавии ҳар чӣ бештари мавқеъҳоро дар мавриди баррасии масъалаҳои байналмилалӣ, ки ба онҳо ҳар ду тараф таваҷҷӯҳ доранд, фаро ҳоҳад гирифт, ки ин боиси устувор шудани амният ва пайдорӣ дар минтақа мегардад;
- он ҷизҳоро дар назар ҳоҳад дошт, ки Тарафҳоро ба ҳамкорӣ дар корҳои марбут ба риояи принсипҳои демократия ва эҳтирому ҳимояву таҳкими ҳуқуқи инсон, аз ҷумла, ҳуқуқи ақаллияти миллӣ водор месозад ва дар мавриди зарурат оиди масъалаҳои вобаста ба доир гардидани машваратҳоро талқин мекунад иртибот.

Тарафҳо чунин мешуморанд, ки паҳнкунии силоҳои қатли омм ва барандаҳои онҳо, қатъи назар аз он, ки онҳо ба ихтиери давлат ё унсурҳои ғайридавлатӣ меафтанд, аз бузургтарин хатарҳо барои пойдориву амнияти байналмилаӣ ҳисоб мешаванд. Аз ин рӯ, Тарафҳо тасмим мегиранд, дар мубориза бо густариши силоҳои қатли омму барандаҳои онҳо саҳмгузор бошанд, баҳри пурра риоя кардан ва дар сатҳи давлатӣ анҷом додани вазифаҳое, ки дар чаҳорҷӯбай созишномаву қарордодҳои оиди ҳалъу пешгирии густариши силоҳ ва дигар созишномаҳои байналмилалии оиди он масъала мӯқаррар карда шудаанд, ҳамкорӣ намоянд. Тарафҳо итминон доранд, ки ин мӯқаррарат унсури асосии Созишномаи мазкурро ташкил медиҳад ва дар оянда як ҳиссаи гуфтугуи (диалог) сиёсӣ ҳоҳад буд, ки унсурҳои мазкурро гирд оварда мепайвандад.

Тарафҳо тасмим мегиранд, ки аз ин ба пас низ дар муборизаи зидди паҳншавии силоҳи қатли омму барандаҳои онҳо тавассути тадбироти зерин ҳамкорӣ ҳоҳанд кард:

- тайёрӣ дидан барои имзогузориву ба тасвибрасонӣ ва амалӣ гардондани пешниҳодҳо ва истифодаи пурра аз имконоте, ки ҳамкорӣ дар арсаи байналмилаӣ фароҳам меоварад;
- соҳтани низоми самараноки назорат аз болои содироти давлатӣ, ки интиқоли маводеро, ки ба силоҳи қатли омм мансубият дорад, назорат мекунад, аз ҷумла истифодаи интиҳоии технологияҳои таъйиноташон дуҳеларо зери тафтиш гирад, инчунин барои вайрон намудани қоидаҳои содирот ҷораи таъсирбахш бояд пешбинӣ гардад. Чунин гуфтугу метавонад дар миқёси минтақа баргузор гардад.

МОДДАИ 5

Дар сатҳи вазирон гуфтугуи сиёсӣ дар чаҳорҷӯбай Шӯрои ҳамкорӣ, ки тибқи Моддаи 77 таъсис дода шуда аст ва дар мавриҷҳои дигар тибқи мувофиқати дутарафа баргузор ҳоҳад гашт.

МОДДАИ 6

Тарафҳо низоми коргузорӣ ва механизмҳои дигари гуфтугуи сиёсиро дар шаклҳои зерин таъсис ҳоҳанд дод:

- мулӯқотҳои мунаzzам дар сатҳи ашҳоси баландрутбаи расмӣ миёни намояндагони Ҷумҳурии Тоҷикистон аз як тараф ва намояндагони Иттиҳоду Давлатҳои аъзои он аз тарафи дигар;
- истифодаи пурраи имтиёзҳои роҳу воситаҳои дипломатии байни худи Тарафҳо, ҳусусан ин гуна робитаҳои дучониба ва бисёрҷониба дар ҷодаҳои гуногун, аз ҷумла дар доираи анҷуманҳои СММ ва САҲА ва дигар;
- ва ҳар воситаи дигар, аз он ҷумла, имконияти мулӯқоти коршиносон, ки ба таҳқиму тараққии ин гуфтугу мусоидат ҳоҳанд кард;

ФАСЛИ III

ТИЧОРАТИ АМВОЛ

МОДДАИ 7

1. Тарафҳо ба яқдигар низоми аз ҳама муносибро дар ҳамаи соҳаҳо нисбат ба:

- пардоҳт ва бочҳои гумрукӣ, ки аз молҳои воридотӣ ва содиротӣ ситонда мешаванд, аз ҷумла усули ситонидани чунин пардоҳту бочҳо;

- муқаррароти марбут ба поксозии гумруқӣ, транзит, анборҳо ва ҳамли зиёд;
- андозҳо ва ҳар намуди пардохтҳои дохилие, ки молҳои воридотӣ андозбандӣ мешаванд;
- усулҳои пардохт ва таҳвили чунин пардохтҳо;
- қоидаҳое, ки ба фурӯш, харид, интиқол, тақсимот ва истифодабарии молҳо дар бозори дохилӣ даҳл доранд, фароҳам меоваранд.

2. Муқаррароти банди 1 ба нуқтаҳои зерин татбиқ намешаванд:

- а. бартариҳое, ки бо мақсади таъсиси иттиҳоди гумруқӣ ё минтақаи савдои озод ё дар натиҷаи ташкил ёфтани чунин иттиҳод ё минтақаҳои пешниҳод мегарданд;
- б. бартариҳое, ки ба кишварҳои муйян тибқи қоидаҳои Созмони ҷаҳонии савдо ё созишиномаҳои байналмилалӣ ба фоидай кишварҳои тараққиёбанда пешниҳод мегарданд;
- в. бартариҳое, ки ба кишварҳои ҳамсоя бо мақсади мусоидат ба савдои наздисарҳадӣ пешниҳод мегарданд.

3. Муқаррароти параграфи 1 дар давоми давраи гузариш, ки баъди гузаштани панҷ сол аз рӯзи эътибор пайдо кардани Созишинома оид ба шарикӣ ва ҳамкорӣ поён меёбад, ба бартариҳое, ки дар замимаи 1 оварда шуда Ҷумҳурии Тоҷикистон ба дигар давлатҳои дар натиҷаи пошхӯрии Иттиҳоди Шӯравӣ бавуҷудомада пешниҳод менамояд, татбиқ намегарданд.

МОДДАИ 8

1. Тарафҳо дар он мувофиқат доранд, ки принсили транзити озод шарти асосии расидан ба мақсадҳои ин Созишнома мебошад.

Дар робита бо ин, ҳар як Тараф аз қаламрави худ транзити ғайри маҳдуди молҳоеро, ки дар ҳудуди гумрукии Тарафи дигар истеҳсол шудаанд, ё барои ҳудуди гумрукии Тарафи дигар таъинот доранд, таъмин месозад.

2. Қоидаҳое, ки дар моддаи 5, параграфҳои 2, 3, 4 ва 5 ГАТТ 1994 оварда шудаанд, байни ду Тараф татбиқ карда мешаванд.
3. Қоидаҳои ин Моддаро ҳеч як қоидаҳои маҳсуси байни Тарафҳо, ки ба соҳаҳои муайян мансубанд, аз ҷумла нақлиёт ва маҳсулот, маҳдуд намесозанд.

МОДДАИ 9

Бе маҳдуд кардани ҳуқуку ўҳдадориҳое, ки аз конвенсияҳои байналмилалӣ оид ба мувакқатан ворид кардани молҳо бармеоянд ва ҳар ду Тараф ба онҳо вобастаанд, ҳар кадоме аз Тарафҳо ба Тарафи дигар озод будан аз пардохту бочҳои воридотиро барои молҳои мувакқатан воридшаванда тибқи қонунгузории ҳар кадом Тараф дар ҳолатҳо ва мувофиқи тартиботе пешниҳод менамояд, ки дар ҳар кадом конвенсияи байналмилалӣ дар ин маврид қайд гардидааст. Шароитҳое ба назар гирифта мешаванд, ки дар асоси онҳо ўҳдадориҳои аз чунин конвенсияҳо барояндаро Тарафҳои даҳлдор қабул намудаанд.

МОДДАИ 10

1. Молҳое, ки аслан аз Тоҷикистон ҳастанд, ба Иттиҳод озодона, бе маҳдудияти миқдорӣ ё ҷораҳои таъсирашон ба он баробар ва бе ҳалалдор гардидан муқаррароти Моддаҳои 12, 15 ва 16 ҳамин Созишнома, ворид карда мешаванд.
2. Молҳое, ки аслан аз Иттиҳод ҳастанд, ба Тоҷикистон озодона, бе маҳдудияти миқдорӣ ё ҷораҳои таъсирашон ба он баробар ва бе ҳалалдор гардидан муқаррароти Моддаҳои 12, 15 ва 16 ҳамин Созишнома, ворид карда мешаванд.

МОДДАИ 11

Савдои молҳо байни Тарафҳо бо нарҳҳое анҷом дода мешавад, ки бозор муқаррар менамояд.

МОДДАИ 12

1. Агар ин ё он маҳсулот ба қаламрави яке аз Тарафҳо ба миқдори чунон зиёд, ё ба шартҳое ворид карда шавад, ки боиси зиён дидан ё таҳдид ба зиён дидани истеҳсолкунандагони маҳаллии молҳои мушобех ё бевосита рақобаткунанда гардад, Ҷумҳурии Тоҷикистон ё Иттиҳод вобаста ба он, ки ба манфиатҳои қадоме таҳдид равона шудааст, метавонанд тадбирҳои лозимро мувофиқи тартибот ва шартҳои муносиб ба амал бароранд.

2. Қабл аз он, ки ин ё он тадбир ба амал бароварда шавад, ё дар ҳолате ки параграфи 4 татбиқ мегардад, дар мӯҳлати ҳар чи кӯтоҳтар баъди ин, Ҷумҳурии Тоҷикистон ё Иттиҳод, вобаста ба вазъият, бо мақсади ҷустуҷӯи роҳи ҳалли мутобики фасли XI барои ҳар ду Тараф қобили қабул, тамоми маълумоти заруриро дар ихтиёри Шӯрои ҳамкорӣ мегузоранд.
3. Агар дар натиҷаи ин машваратҳо, дар давоми 30 рӯз аз рӯзи муроҷиат кардан ба Шӯрои ҳамкорӣ ҷиҳати амалҳои марбут ба ҳалли вазъият, Тарафҳо ба мувофиқат нарасанд, Тарафе, ки дарҳости машварат кардааст, ҳуқӯқ ҳоҳад дошт, ки воридоти молҳои даҳлдорро ба андоза ва ба муддате, ки барои пешгирий ё бартараф намудани зиён талаб карда мешавад, маҳдуд кунад, ё тадбирҳои лозими дигарро ба амал барорад.
4. Дар ҳолатҳои хатарнок, вақте, ки таъхир боиси зиёни ҷуброннопазир мегардад, Тарафҳо метавонанд то анҷом додани машваратҳо тадбирҳоро ба амал бароранд, ба шарте, ки баргузории машваратҳо фавран баъди ба амал баровардани чунин тадбирҳо пешниҳод карда шавад.
5. Дар интиҳоби тадбирҳои дар ин Модда қайдшаванда, Тарафҳо ба ҳамон тадбирҳое бартарӣ ҳоҳанд дод, ки ба расидан ба мақсадҳои ин Созишишнома зиёни аз ҳама камтар мерасонанд.
6. Ҳеч чиз дар ин Созишишнома набояд боиси зиён расонидан ё ба ин ё он тарик таъсир расондан ба қабули қарори ҳар қадоме аз Тарафҳо дар иҷрои тадбирҳои зиддиDEMПингӣ ё ҷубронкунанда тибқи Моддаи VI ГАТТ соли 1994, Созишишнома дар бораи татбиқи Моддаи VI ГАТТ соли 1994, Созишишнома оид ба субсидияҳо ва тадбирҳои ҷубронкунанда ё қонунгузории даҳлдори доҳилӣ гардад.

МОДДАИ 13

Тарафҳо ўҳдадор мешаванд, ки имконпазирии тағиیر ёфтани муқаррароти ин Созишномаро вобаста ба савдои молҳо дар байни онҳо ба андозае, ки вазъият тақозо мекунад, аз ҷумла вазъияте, ки дар натиҷаи дохил шудани Ҷумҳурии Тоҷикистон ба СЧС ба вучуд меояд, баррасӣ намоянд. Шӯрои ҳамкорӣ метавонад ба Тарафҳо дар алоқамандӣ бо ҷунин тағииротҳо тавсияҳое пешниҳод кунад, ки дар ҳолатҳои пазируфта шудан, ба воситаи мувофиқати байни Тарафҳо тибқи тартиботи ҷорӣ дар ҳар қадоми онҳо, мумкин аст мавриди амал қарор дода шаванд.

МОДДАИ 14

Созишнома манъ ё маҳдуд кардани молҳои воридотӣ, содиротӣ ё транзитӣ, ки аз нуқтаи назари ахлоқи ҷомеа, тартибот ё бехатарии ҷамъиятӣ, ҳифзи саломатӣ ва ҳаёти одамон, ҳайвоноту растаниҳо, ҳимояи манбаъҳои табиӣ, муҳофизати арзишҳои бадеӣ, таъриҳӣ ва бостоншиносии миллӣ, ё ҳимояи моликияти ақлӣ, саноатӣ ва тиҷоратӣ ё қоидаҳои марбут ба тиллову нуқра асоснок карда шудаанд, истисно намекунад. Ҷунин манъ ё маҳдуд кардан набояд воситаи табъизи бадқасдона ё маҳдудкуни ниҳонии савдои байни Тарафҳо қарор дода шавад.

МОДДАИ 15

Савдои молҳои нассочӣ, ки таҳти бобҳои аз 50 то 63 Номгӯи таркибӣ қарор доранд, бо созишномаи алоҳидай дучониба ба танзим дароварда мешавад. Баъди гузаштани муддати эътибори созишномаи алоҳидай мазкур молҳои нассочӣ ба ҳамин Созишнома шомил мегарданд.

МОДДАИ 16

Савдои маводи ядроӣ бо муқаррароти Созишнома оид ба таъсиси Иттиҳоди аврупоии энергияи атомӣ ба танзим дароварда мешавад. Дар мавриди зарурат савдои маводи ядроӣ бо муқаррароти созишномаи мушаххаси байни Иттиҳоди Неруи Атомии Аврупо ва Ҷумҳурии Тоҷикистон басташуда танзим мегардад.

БАХШИ IV**МУҚАРРАРОТИ ОИДИ САВДО ВА САРМОЯ****БОБИ 1****ШАРОИТИ МЕҲНАТ****МОДДАИ 17**

1. Агар қонун, шарту низоми коргузорӣ, ки дар ҳар қадом Давлати аъзои Иттиход роичанд, риоя шаванд, Иттиход ва Давлатҳои аъзои он мекӯшанд то муносибат ба шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки ба таври қонунӣ дар ҳудуди Давлатҳои аъзо фаъолият доранд, пешниҳод шуда ба шароити меҳнат, дарёфти мукофот ё аз кор рухсат доданашон аз ҳама гуна табъиз, ки ба мансубияти миллӣ бунёд дорад, озод бошад, чунон ки бар мардуми худи онҳо аст.
2. Агар қонун, шарту низоми коргузорӣ, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон роич аст, риоя шаванд, Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳоҳад кӯшид то муносибате, ки ба шаҳрвандони Давлатҳои аъзо, ки ба таври қонунӣ дар ҳудуди Тоҷикистон фаъолият мекунанд, пешниҳод мешаваду ба шароити меҳнат, дарёфти мукофот ё аз кор рухсат доданашон даҳл дорад, чунон ки бар мардуми худи он аст, аз ҳама гуна табъиз, ки бар мансубияти миллӣ бунёд дорад, озод бошад.

МОДДАИ 18

Шўрои Ҳамкорӣ таҳқиқ мекунад, ки чӣ навъ беҳбудӣ метавон барои дуруст гардонидани шароити кории мардуми корчалон тибқи вазифаҳои байнулимиллалии Тарафҳо, аз ҷумла он вазифаҳое, ки дар санади Конфронси Бонни КАҲА дарҷ шудаанд, муҳайё соҳт.

МОДДАИ 19

Шўрои ҳамкорӣ барои корбасти моддаҳои 19, 20 ва 21 тавсияҳо пешниҳод хоҳад кард.

БОБИ II**ШАРОИТИ ТАЪСИС ВА ФАОЛИЯТИ ШИРКАТҲО****МОДДАИ 20**

1. Иттиҳод ва Давлатҳои аъзои он мутафиқанд ки барои таъсиси ширкатҳои тоҷикӣ дар ҳудудашон, ҷунонки дар моддаи 20 банди 2 дарҷ шудааст, режиме муҳайё хоҳанд кард, ки на камтар аз шароитҳои барои ширкатҳои кишвари сеюм фароҳам баҳри фаъолият мусоид бошад.

2. Бе зарар расондан ба муқаррароти, ки дар замимаи II дарҷ шудааст, Иттиҳод ва Давлатҳои аъзои он барои муассисаҳои фаръии тоҷикӣ, ки дар ҳудуди онҳо таъсис ӯфтаанд, шароитро фароҳам ҳоҳанд соҳт, ки аз шароити барои фаъолияти ширкатҳои Иттиҳод фароҳам соҳта, на камтар мусоид бошад.
3. Иттиҳод ва Давлатҳои аъзои он ба филиалҳои муассисаҳои тоҷикӣ, ки дар ҳудуди онҳо таъсис ӯфтаанд, шароите муҳайё ҳоҳанд соҳт, ки аз он режиме, ки ба муассисаҳои кишварҳои сеюм барои фаолияти онҳо муҳайё шудааст, на камтар мусоид бошад.
4. Ҷумҳурии Тоҷикистон барои таъсиси ширкатҳои Иттиҳод мувофиқи Моддаи 22, банди 2, шароите муҳайё ҳоҳад кард, ки он аз шароите, ки ба муассисаҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ё ширкатҳои кишвари сеюм, қадоме беҳтар бошад, муҳайё карда мешавад, на камтар мусоид бошад.
5. Ҷумҳурии Тоҷикистон ба муассисаҳо, ки филиал ё компанияҳои фаръии Иттиҳод мебошанду дар ҳудуди Тоҷикистон таъсис ӯфтаанд, шароите муҳайё ҳоҳад кард, ки на камтар аз шароите мусоид бошад, ки ба муассисаҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ё муассисаҳои фаръии онҳо ва ё муассисаҳои ҳар кишвари сеюм ё муассисаҳои фаръии онҳо муҳайё карда мешавад. Барои қиёс шароити беҳтар интиҳоб мегардад.

МОДДАИ 21

1. Муқаррароти моддаи 20 нисбати нақлиёти ҳавоӣ, обиву баҳрӣ кор фармуда намешавад.

2. Бо вуҷуди ин дар соҳаи фаъолияти агентиҳои нақлиёти баҳри барои хизматрасони дар арсаи байналхалқӣ, аз он ҷумла, амали ҳамлу нақл бо иштироки кишвари назди баҳрӣ, ҳар Тараф ба муассисаҳои Тарафи дигар иҷозат медиҳад то, дар ў ҳузури тиҷоратӣ дар шакли муассисаҳои фаръӣ ё филиалҳо дошта бошад. Шароитҳои таъсису фаолияти онҳо бошад, на камтар аз шароите, ки ба муассисаҳои худи тараф ва ё муассисаҳои фаръӣ ё филиалҳои муассисаҳои кишварҳои сеюм мӯҳайё карда шудаанд, мусоид бошанд. Барои муқоиса шароити беҳтар интиҳоб мегардад.

Чунин фаъолият, аз ҷумла, инҳоро фаро мегирад:

- a) Маркетинг ва фурӯши нақлиёти баҳрӣ ва хизматҳои ба он марбут ба воситаи алоқаҳои мустақим бо муштариён – аз пешниҳоди нарҳномаҳо сар карда то соҳтани суратҳисоб (фактура), новобаста аз он, ки хизматҳо аз ҷониби худи таҳиягар ва ё аз ҷониби миенаравоне, ки бо фурушандай хизматҳо шартномаҳои доимии тиҷоратӣ доранд, анҷом ёбанд ё пешниҳод мешаванд;
- b) Аз номи худ ва ё муштариҳои худ (ва аз нав фурухтан ба муштариҳои худ) харидан ва истифода намудани ҳар гуна нақлиёт ва хизматҳои марбут, аз ҷумла хизматҳои нақлиёти доҳилӣ ба ҳар васила, ҳусусан роҳҳои обӣ, мошингард ва оҳани дарунмарзӣ, ки барои расонидани хизмати маҷмӯъ заруранд;
- c) Омода кардани ҳучҷатҳои нақлиёт, гумrukӣ ва дигар аснод, ки ба макони истеҳсол ва сифатҳои амволи интиқолшаванда нисбат доранд;

- г) Фароҳам овардани маълумоти вобаста ба муомилоти тиҷоратӣ ба ҳар восита, аз ҷумла, бо истифодаи шабакаҳои компютерии итилоот ва мубодилаи электронии маълумот (бо ба инобат гирифтани ҳар маҳдудияти аз табъиз озоди марбут ба воситай электронии алоқа);
- д) Таҳқими ҳар гуна муносибатҳои тиҷоратӣ, аз ҷумла, ширкат варзидан дар сармояни ширкат ва таъйини кормандоне, ки дар макони бошиш киро мешаванд (дар сурати киро намудани шаҳрванди хориҷӣ ҳатман муқаррароти марбутаи ҳамин Созишнома ба инобат гирифта мешавад) бо агентихои нақлиётни маҳаллӣ;
- е) Ташкили вуруди кишиҳо ба порт аз номи ширкатҳо ва дар ҳолати зарурат, ташкил кардани қабули бор.

МОДДАИ 22

Барои ҳадафҳои Созишномаи мазкур:

- а) «Муассисаи Иттиҳод» ё «Муассисаи тоҷикӣ» мутобиқан маънни муассисаэро дорад, ки мутобики қонунҳои Давлатҳои аъзои Иттиҳод ё Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсис ёфтааст ва дорои оғиси ба қайд гирифта шуда, ё маъмурияти марказӣ, ё дорои баҳши асосӣ дар ҳудуди мутобиқан, Иттиҳод ва Ҷумҳурии Тоҷикистон аст. Вале, агар муассисае, ки тибқи қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ё, мутобиқан, Давлати узви Иттиҳод таъсис ёфта, танҳо дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ё, мутобиқан, Иттиҳод идораи (оғиси) ба қайд гирифташуда дошта бошад, пас он муассиса танҳо муассисаи тоҷикӣ ё, мутобиқан, Иттиҳод шуморида хоҳад шуд, агар фаъолияти он муассиса ба таври воқеӣ ва ҳамешагӣ ба иқтисодиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон ё яке аз Давлатҳои аъзои Иттиҳод, мутобиқан дар иртибот бошад.

- б) «Муассисай фаръй» муассисаест, ки воқеан таҳти назорати муассисай асосӣ мебошад.
- в) «Филиал»-и ширкат бахши ҷудоест, ки симои ҳукуқӣ надошта, доимӣ будан ҳусусияти он мебошад, ки он дар густариши муассисаи асосӣ ҳувайдо мешавад, ва роҳбарияти хосаи худ ва дастгоҳи худро барои доир кардани гуфтушунидҳои корӣ бо қишварҳои сеюм дорад ва қишварҳои сеюм медонанд, ки вақти зарурат ба муассисаи асосӣ, ки идораи он дар ҳориҷӣ қишвар мавҷуд аст, робитаи ҳукуқӣ барпо ҳоҳад шуду набояд мустақиман ба он муассисаи асосӣ муроҷиат кард, балки метавонанд муомилоти кориро дар ҷои ҳамин бахш, ки ҳамчун густурдаи муассисаи асосӣ таъсис дода шудааст, анҷом диханд.
- г) «Таъсис» маъни онро дорад, ки ширкатҳои Иттиҳод ё Тоҷикистон ҳукук доранд, мувофиқи банди а) фаъолияти иқтисодиро тавассути ташкил намудани муассисаҳои фаръи ва филиалҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ё, мутобиқан, дар Иттиҳод пеш баранд.
- д) «Амалиёт» маъни анҷом додани фаъолияти иқтисодиро дорад.
- е) «Фаъолияти иқтисодӣ» маъни фаъолияти қасбӣ, саноатӣ ва тиҷоратиро дорад.

Дар мавриди бархурд бо нақлиёти байналмилалии баҳрӣ, аз ҷумла ҳамлу нақлҳои омехта, ки аз он ҷумла ба самтҳои ҳаракати баҳрӣ низ анҷом дода мешаванд, шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон ё Давлатҳои аъзои Иттиҳод, ки берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ё, мутобиқан, Иттиҳод муқимӣ гаштаанд, ва муассисаҳои дарёнавардӣ, ки берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ё Иттиҳод таъсис ёфтаву таҳти назорати шаҳрвандони тоҷику шаҳрвандони Иттиҳод, мутобиқан, мебошанд, низ ҳукуқҳоеро ҳоҳанд доро шуд, ки дар ҳамин Боб ва Боби III мундариҷанд, ба шарте агар қишиҳои онҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ё ҳамон Давлати узви Иттиҳод, мутобиқан, тибқи қонунҳои ҳар кадом аз Тарафҳо қайд шуда бошанд.

МОДДАИ 23

1. Қатъи назар аз муқаррароти ин Созишнома, Тарафҳо метавонанд ҷораҳои эҳтиётӣ бинанд, аз ҷумла, барои ҳимояи сармоягузорон, соҳибони пасандоз, соҳибони полиси бима ва ё шахсоне, ки вақолати амалиети молиявиашонро ба ҳадамоти молиявӣ ҳавола намудаанд ё барои таъмини мутобиқшавиву пойдории соҳтори молиявӣ. Агар ин ҷораҳо бар хилоғи муқаррароти ин Созишнома бошанд, онҳо наметавонанд барои тарафе баҳонаи сарғи назар намудани ўҳдадориҳои дар ин Созишнома муқарраршуда гарданд.
2. Ҳеч як аз муқаррароти ин Созишнома набояд чунон маънидод гардад, ки аз тарафе фош намудани маълумотеро талаб намояд, ки ба кору суратҳисоби муштариёни ҷудогона даҳл дорад, ё маълумоти махфӣ ва маълумоте аст, ки моликияти шаҳсӣ ҳисоб мейбаду зери ҳимояи соҳторҳои давлатии ҳукуқӣ қарор дорад.
3. Ба хотири ҳадафҳои Созишномаи мазкур таҳти истилоҳи «ҳидматҳои молиявӣ» фаъолияте фаҳмида мешавад, ки дар Замимаи III мундариҷ аст.

МОДДАИ 24

Агар давлати сеюм ба муқаррароти Созишномаи мазкур такя намуда, тадбирҳои барои давлатҳои сеюм пешбинишударо сарфи назар карда, ба бозори яке аз тарафҳо ворид шудани бошад, муқаррароти ин Созишнома ба истифодаи тадбирҳои барои пешгирии ин ҳодиса зарур аз ҷониби ҳар яке аз тарафҳо монеъ намегарданд.

МОДДАИ 25

1. Қатъи назар аз муқаррароти Боби 1-и ин Бахш муассисаи тоҷикӣ ё муассисаи Иттиҳод, ки дар ҳудуди Иттиҳод ё Ҷумҳурии Тоҷикистон, мутобиқан, таъсис ёфтааст, ҳуқӯқ дорад, ки аз шаҳрвандони кишварҳои аъзои Иттиҳод ё Ҷумҳурии Тоҷикистон, мутобиқан, барои ҳар муассисаи фаръӣ ё филиалҳои ҳуд коргар киро кунад, ба шарте, ки коргарони кироя мутахассисони варзида – мувоғики тағсири ин мағҳум дар параграфи 2-и ҳамин Созишнома – бошанд, ва ба шарте, ки онҳо ҳамчун коргарони кироя маҳз дар чунин муассисаҳо ё муассисаҳои ёрирасон фаъолият карда бошанд. Иҷозати истиқомат ва иҷозат барои кори ин коргарон бояд ба муҳлати кори кироя мувоғик бошанд.

2. Мутахассисони баландпояи муассисаҳои дар боло зикрёфта, ки ин ҷо ва пасон «ташкилот» ном бурда мешаванд, «шахсонеанд ки дар дохили иттиҳодия аз коре ба коре гузаронида мешаванд» - ҷуноне ки ин мағҳум дар банди (С)-и ҳамин Модда дар бандҳои поёнӣ муайян шудааст, ба шарте, ки ташкилот симои ҳуқуқисту шахсони манзур ҳамчун коргарони кироя фаъолият мекунанд ё ҳамчун шарик дар кори муассиса (илова бар дорандагони пакети соҳибихтиёрии саҳомаҳо) дар муддати на камтар аз як сол аз гузариш ширкат варзанд.

а) шахсоне, ки дар ташкилот дар мансабҳои роҳбарӣ кор мекунанду асосан идораи муассисаро роҳбарӣ менамоянд ва ваколати назорати умуми сарвариро аз шӯрои директорон ё сармоядорони ташкилот ва ё ҳамтои онҳо қабул менамоянд. Вазифаҳои онҳо чунинанд:

- Роҳбарии идора, шӯъба ё бахши он.
- Мушоҳида ва назорат аз болои кори нозирон, мудирон ва коргарони дигар;
- Ваколати қабулу рухсат, ё додани тавсияномаҳо дар бораи қабулу рухсати ҳайати коргарон ё ибтикороти дигар, ки ба кор бо ҳайати коргарон (персонал) тибқи салоҳияте, ки дорад, марбутанд.

б) шахсоне, ки дар ташкилот фаъолият мекунанду салоҳият ва дониши кофи барои кор бо дастгоҳи илмӣ, дар бахши технология ё роҳбарӣ доранд. Муайян намудани сатҳи дониш метавонад ба ҷуз донишҳои барои муассисаи мазкур махсус дараҷаи баланди ихтисосро дар навъи мушаххаси кор ва ё қасбе инъикос намояд, ки дониши махсуси техникро талаб мекунад, аз ҷумла, қасбҳои расман шинохташуда.

в) «Шаҳсө, ки дар дохили иттиҳодия байни муассисаҳо аз коре ба коре гузаронида мешавад» ҳамчун симои воқеӣ муайян карда мешавад, ки дар ташкилот дар ҳудуди Тарафе фаъолият дорад ва мувакқатан дар доираи давоми фаолияти иқтисодӣ ба ҳудуди Тарафи дигар интиқол дода мешавад. Дар ин маврид он ташкилот бояд дар ҳудуди Тараф ҷои асосӣ дошта бошаду интиқол ба муассисаи фарӯи ё филиали он ҳамон ташкилот, ки воқеан ҳамон навъ фаолияти иқтисодиро дар ҳудуди Тарафи дигар анҷом медиҳад, ба вуқӯй бипайвандад.

МОДДАИ 26

1. Тарафҳо ҳамаи имкониятҳоро истифода мебаранд, то аз қабули тадбир ё амале даст қашанд, ки шароитҳоро барои таъсису фаъолияти ширкатҳои ҳарду тараф нисбат ба вазъи онҳо то арафаи рӯзи имзои Созишнома маҳдудтар мегардонанд.
2. Муқаррароти ин Модда ба муқаррароти Моддаи 34 зарар намерасонад: вазъиятеро, ки ба он Моддаи 34 даҳл дорад, танҳо муқаррароти ҳамин Модда ба танзим медарорад.
3. Дар руҳияи шарикову ҳамкорӣ ва ҳамчунин дар партави муқаррароти Моддаи 40 амал карда, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон Иттиҳодро ҳатман аз ниятҳои худ дар бораи баҳри баррасӣ пешниҳод кардани қонуни нав ё татбиқи низомномаҳои нав, ки метавонанд ба маҳдудтар шудани шароитҳо таъсис ва фаолияти муассисаҳои ёрирасон ва баҳшҳои муассисаҳои Иттиҳод нисбат ба шароитҳое, ки то рузи ба имзо расидани Созишномаи мазкур мавҷуд буданд, оварда расонанд, оғоҳ ҳоҳанд кард. Иттиҳод метавонад аз Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳоҳиш кунад то ангораи чунин қонун ё низомномаро барои баррасӣ пешниҳод кунад ва дар мавриди ин масъалаҳо машварат доир кунад.

4. Дар ҳолатҳои роич шудани қонун ё супориши нав дар Тоҷикистон, ки шароити фаъолияти муассисаҳои фаръӣ ва филиалҳои муассисаҳои Иттиҳодро, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсис ёфтаанд, нисбат ба шароитҳое, ки то рӯзи ба имзо расидани Созишномаи мазкур мавҷуд буданд, маҳдудтар мегардонанд, чунин қонун ё низомнома ба муҳлати се сол нисбати муассисаҳои ёрирасон ва баҳшҳое, ки то рӯзи эътибор пайдо кардани санади мазкур таъсис ёфтаанд, корбаст намешаванд.

БОБИ III

ПЕШНИҲОДИ ХИЗМАТҲОИ МАРЗГУЗАРИ МИЁНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН ВА ИТТИҲОД

МОДДАИ 27

1. Тарафҳо тибқи муқаррароти ҳамин Модда вазифадор мешаванд, ки ҳама иқдомоти заруриро ба кор баранд то бо мурури замон расонидани хизматҳоро ба муассисаҳои тоҷики ва муассисаҳои Иттиҳод, ки дар ҳудуди як Тараф таъсис ёфтаанду шахсоне, ки хизматҳо барои онҳо пешбинӣ шудаанд, дар ҳудуди Тарафи дигаранд, бо манзури рушди соҳаи хизматрасонӣ дар ҳар ду тараф, имконпазир бигардонанд.
2. Шӯрои ҳамкорӣ барои истифодаи параграфи 1-уми Моддаи мазкур тавсияҳо пешниҳод мекунад.

МОДДАИ 28

Тарафҳо ба мақсади рушди сектори хизмат дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки ба инкишофи муносибатҳои бозаргонӣ нигаронида шудааст, ҳамкорӣ мекунанд.

МОДДАИ 29

1. Тарафҳо вазифадоранд, ки аз принсипи озодии воридшави ба бозори байналмилалии баҳрӣ ва ҳамлу нақли баҳри, ки дар заминаи тиҷорати бунёд дорад, самаранок истифода кунанд.

- а) Муқаррароти болой ба зарар ва муҳолифи ҳуқуқу вазифаҳое нестанд, ки аз Кодекси рафтори Конвенсияи Созмони Милали Муттаҳид – барои Конфронси киштидорон, ки ба ҳар қадом аз Тарафҳои ин Созишинома даҳл дорад, бар меояд. Муассисаҳое, ки узви Конфронс нестанд, метавонанд озодона бо аъзои Конфронс рақобат намоянд, то замоне, ки қонуни рақобати одилонаро дар заминаи тиҷоратӣ риоя менамоянд.
- б) Тарафҳо вазифаи ҳудро оиди нигоҳ доштани муҳити рақобати озод чун шарти муҳими тиҷорати борҳои моеъ ва хокай киштиҳо таъкид менамоянд.

2. Дар истифодаи принсипҳое, ки дар параграфи 1 дарҷ шудаанд, Тарафҳо:

- а) аз лаҳзаҳои эътибор пайдо кардани Созишиномаи мазкур аз корбасти ҳар гуна муқаррароти созишиномаҳои дучониба дар бораи нақлу ҳамли (карго) ҳар бор, ки миёни Иттиҳоди Шуравии собиқ ва яке аз Давлатҳои аъзои Иттиҳод баста шудаанд, ҳуддорӣ ҳоҳанд кард;

- б) муқарраротро дар бораи нақлу ҳамли бор ба созишномаҳои дучонибаи оянда бо кишвари сеюм ворид наҳоҳанд кард, ба истиснои мавридиҳои фавқулоддае, ки ширкатҳои баҳрнаварди яке аз Тарафҳои ин Созишнома имконияти дигари пурмаҳсул барои тиҷорат бо кишвари сеюми мазкур ҳамлу нақл карданро надоранд;
 - в) ба созишномаҳои дучониба муқарраротро дар бораи тақсими нақлу ҳамли борҳое, ки барои тиҷорат дар шакли хокаву моеъ муқаррар шудаанд, дохил наҳоҳанд кард;
 - г) аз лаҳзаи эътибор пайдо кардани Созишномаи мазкур ҳамаи иқдомоти яқҷониба, монеаҳои маъмурий, техникий ва дигар навъ монеаҳоро, ки метавонанд маҳдудиятҳои пинҳонӣ созанд ё таъсири табъизӣ ба озодона расонидани хидмат дар соҳаи ҳамлу нақли байнулмилалии баҳрӣ дошта бошанд, манъу рафъ хоҳанд кард.
3. Ҳар як тараф ба киштиҳое, ки шаҳрвандон ё муассисаҳои Тарафи дигар истифода мекунанд, бояд шароите фароҳам оваранд, ки на камтар аз шароити барои киштиҳои худи Тараф мухайё мусоид бошанд. Ин шарт ба дастрасии бандарҳои барои тиҷоратӣ байналмиллалӣ кушода, истифодай зерсоҳтор ва ҳадамоти ёрирасони баҳрӣ дар бандарҳо, пардохту хироҷи алоқаманд, воситаҳои гумruk, ҷудо кардани лангар ва воситаҳои боркуниву борфарорӣ даҳл дорад.

МОДДАИ 30

Барои таъмин кардани рушди ҳамоҳангӣ ҳамлу нақлиётни миёни Тарафҳо, ки ба талаботи тиҷоратии онҳо мувофиқанд, шарту шароитҳои дастрасии дутарафа ба бозорҳои яқдигар ва таъминии хидмати нақлиётӣ ба воситаи роҳҳои автомобилгард, роҳи оҳан, роҳҳои обии дохилӣ, ва, агар имконпазир бошад, нақлиёти ҳавоӣ, Тарафҳо метавонанд дар созишномаҳои хоса пас аз эътибор пайдо кардани Созишномаи мазкур қайду шарт намоянд.

БАХШИ IV**МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ****МОДДАИ 31**

1. Муқаррароти Бахши мазкур бо манзури истисноҳое, ки ба сиёсати давлат, амнияти давлат ва сиҳатии ҷомиа марбутанд, истифода мешаванд.
2. Онҳо нисбати фаъолияте, ки дар ҳудуди Тарафҳо ҳатто тасодуфан ба кори мақомоти расмӣ иртибот доранд, корбаст намешаванд.

МОДДАИ 32

Барои ҳадафҳои Бахши мазкур ягон муқаррароти ин Созишнома аз истифодаи қонун ва низомномаҳои Тарафҳо дар бораи вуруду ҷойгиршавӣ, киро, шароити кор, ба кор гирифтани шахсони воқеӣ ва таъмини хизматрасонии марбут ҷилавгирӣ наҳоҳад кард. Дар айни замон онҳоро бояд тавре мавриди истифода қарор бидиханд, ки имтиёзҳое, ки ҳар як аз Тараф тибқи шартҳои муқаррароти маҳсуси Созишномаи мазкур муҳайё карда аст, барҳам нахуранд ё маҳдуд нашаванд. Муқаррароти мазкур ба истифодаи Моддаи 31 монеъ намешаванд.

МОДДАИ 33

Ба муассисаҳое, ки зери назорати муштараки муассисаҳои тоҷик ва муассисаҳои Иттиҳод қарор доранд, ва моликияти онҳо мебошанд, низ муқаррароти Фаслҳои II, III ва IV тааллуқ доранд.

МОДДАИ 34

Шароите, ки яке аз Тарафҳо ба дигараш дар рӯзи як моҳ пеш аз эътибор пайдо кардани муқаррароти дархури Созишномаи асосӣ дар бораи тиҷорат ва хизматҳо (CATX) нисбати бахш ё иқдомоте, ки CATX фаро мегирад, пешниҳод мекунад, ба ҳеч ваҷҳ набояд мусоидтар аз он шароитҳо бошанд, ки Тарафи нахуст тибқи муқаррароти CATX мухайё кардааст бахшу, зербахш ва ҳам ба дар соҳаи пешниҳоди хизмат даҳл дорад.

МОДДАИ 35

Барои ҳадафҳои Бобҳои II,III,IV шароитҳое, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон, Иттиҳод ва Давлатҳои аъзои ўтибқи пешниҳодоте, ки ба Созишномаи Асосӣ сиди тиҷорати хизматҳо (CATX) доҳил шудаанд ва мувофиқи муқаррароти Моддаи V CATX фароҳам овардаанд, ба эътибор гирифта намешаванд.

МОДДАИ 36

1. Низоми мусоидтарин, ки мутобики муқаррароти Бахши мазкур мухайё мегардад, нисбати имтиёзҳои андозӣ, ки Тарафҳо дар асоси созишномаҳо дар бораи эҳтиroz аз андози дукарата ё дигар созишномаҳо дар бораи андоз дар айни замон мухайё карда истодаанд ва ё дар оянда мухайё хоҳанд кард, корбаст намешаванд.
2. Муқаррароти ин бахш ба истифодаи тадбирҳо аз ҷониби Тарафе монеъ намегардад ва ҳам тарафера маҷбур намекунад, ки ба эҳтирозу сарпечӣ аз пардохти андоз мувофиқи муқаррароти оиди андози созишномаҳо дар бораи роҳ надодан ба андозсупории дукарата ва дигар шартномаҳои ба андоз вобаста ё қонунҳои дохилии андозсупорӣ ҳалал расонад.
3. Ягон муқаррароти ин бахш ба Давлатҳои аъзо ва ё Ҷумҳурии Тоҷикистон монеа намесозад, ки ҳангоми истифода аз муқаррароти мувофиқи қонунҳои андози дохилиашон байни андозсупорон тафриқа андозад. Ин ҳолат метавонад ба фарқи вазъияти онҳо ва ҳусусан, ба ҷои иқомати доимии онҳо вобаста бошад. Баръакси ин маънидод кардани муқаррарот нодуруст аст.

МОДДАИ 37

Моддаи 24 дар сурате вайрон карда мешавад, ки муқаррароти бобҳои II, III, ва IV нодуруст маънидод гардида тибқи ин бобҳо чунин хукуқҳо дода шаванд:

- ба шаҳрвандони давлатҳои аъзо ё Ҷумҳурии Тоҷикистон оиди дохилшавӣ ва зист дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ё мутобиқан, Иттиҳод ба муҳлати дилҳоҳ ва, хосатан, ҳамчун саҳомадор ва ё шарик, ё мудир, ё ходим, ё таҳиягари хидмат ва ё истеъмолгари он;
- ба муассисаҳои фаръӣ ё филиалҳои ширкатҳои тоҷикӣ дар Иттиҳод барои киро карданши шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон ё истифода аз меҳнати коргарони аллакай кирошуда.
- ба муассисаҳои фаръӣ ё филиалҳои тоҷикии ширкатҳои Иттиҳод барои киро кардан ё истифода аз меҳнати коргарони аллакай кирошуда аз ҷумлаи шаҳрвандони Давлатҳои аъзои Иттиҳод дар ҳудуди Тоҷикистон;
- ба ширкатҳои тоҷикӣ ё муассисаҳои фаръӣ ё филиалҳои Иттиҳодии ширкатҳои тоҷикӣ барои фиристодани шаҳрвандони тоҷик барои кор зери назорати шаҳсони дигар тибқи шартномаҳо дар бораи кирои муваққатӣ;
- ба ширкатҳои Иттиҳод ё муассисаҳои фаръӣ ё филиалҳои ширкатҳои тоҷикистонии Иттиҳод барои фиристодани коргароне, ки шаҳрвандони Давлатҳои аъзо мебошанд, тибқи шартнома дар бораи кирои муваққатӣ.

БОБИ V

ПАРДОХТИ ЧОРӢ ВА САРМОЯ

МОДДАИ 38

1. Тарафҳо ӯҳдадор мешаванд, ки ба ҳама гуна пардохтҳо бо асъори озодона табдилшавандай марбут ба ҳисобҳои баланси пардохтии байни резидентҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Иттиҳод, ки ба ҳаракати молҳо, хизматрасониҳо ё шахсҳо алоқаманд буда мутобики муқаррароти ҳамин Созишнома анҷом дода шудаанд, иҷозат медиҳанд.
2. Оиди бурдани суратҳисоби сармоя дар тавозуни пардохт бояд гуфт, ки аз лаҳзаи эътибор пайдо кардани Созишномаи мазкур ҳаракати озоди сармоя таъмин карда мешавад, то ки ширкатҳои мувофиқи қонунҳои давлати мизбон ташкил шуда бевосита сармоягузорӣ карда тавонанд. Сармоягузорӣ, мисли ботилнамоиву бозгардонии ин сармояи гузашта ва ё фоидае аз он, мувофиқи муқаррароти Бахши 2 сурат мегирад.
3. Бе расонидани зарар ба параграфи 2 ё параграфи 5 аз лаҳзаҳои эътибор пайдо кардани Созишномаи мазкур Тарафҳо аз чорӣ кардани ҳар гуна маҳдудияти нав барои мубодилаи асъор, ки ба ҳаракати сармоя ва пардохтҳои ба он марбут миёни резидентҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Иттиҳод таъсир мерасонад ва нисбатан маҳдуд гардондани муқаррароти мавҷуда, худдорӣ ҳоҳанд кард.

4. Тарафҳо барои яқдигар машваратҳо доир мекунанд ва воситаҳои интиқоли шаклҳои сармояеро, ки аз шаклҳои дар Банди 2 зикршуда фарқ доранд, байни Иттиҳоду Ҷумҳурии Тоҷикистон баҳри мусоидат ба ҳадафҳои Созишномаи мазкур муфассал барраси менамоянд.
5. То пурра бадалраво гаштани асъори тоҷик ба маънне, ки ба ин мағҳум моддаи VIII-и моддаҳои Созишнома Ҳазинаи Байналмиллалии Асъор медиҳад, Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонад дар вазъияти фавқулодда мубодилаи асъорро маҳдуд намояд. Ин ҳолат вобаста ба гирифтани додани қарзҳои молиявии кутоҳмуддату миёнамуддат рӯҳ дода метавонад, аммо танҳо то ҳадде, ки ин маҳдудиятҳо ба додани ин гуна қарзҳо мусоидат мекунанд ва то ҳадде, ки мақоми Ҷумҳурии Тоҷикистон дар Ҳазинаи Байналмиллалии Асъор ба он имкон медиҳад. Ҷумҳурии Тоҷикистон ин гуна маҳдудиятҳоро аз табъиз озод медорад. Онҳо тарзе амалӣ мегарданд, ки ба Созишномаи мазкур зарари камтарин рассад. Ҷумҳурии Тоҷикистон Шӯрои Ҳамкориро ба зуди аз чунин иқдомаш ва ё тағйироти дигар оғоҳ месозад.
6. Бе зарар расондан ба параграфҳои 1 ва 2 ба мавридиҳои фавқулодда, ҳангоме ки ҳаракати озоди сармоя миёни Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Иттиҳодро мушкилиҳои ҷиддӣ барои анҷом додани сиёсати мубодилаи асъор ё сиёсати пулӣ ё Ҷумҳурии Тоҷикистон ё Иттиҳодро думболагирӣ мекунанд ё хатари мушкилиҳо пайдо мешавад, Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Иттиҳод, мутобиқан, метавонанд иқдомоти эҳтиётӣ дар нисбати ҳаракати сармоя миёни Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Иттиҳод қунанд, ба мӯҳлате, ки аз 6 моҳ зиёд нест, дар сурати зарур будани чунин иқдомот.

БОБИ VI**ҲИМОЯИ МОЛИКИЯТИ АҚЛӢ, САНОАТӢ ВА ТИЧОРАТӢ****МОДДАИ 39**

1. Бо дар назар гирифтани муқаррароти ин Модда ва Замимаи IV, Ҷумҳурии Тоҷикистон ба такмили ҳимояи ҳуқуқи моликияти ақлӣ, саноатӣ ва тиҷоратӣ бо мақсади дар охир соли панҷум аз рӯзи эътибор пайдо кардани ин Созишнома таъмин намудани ҳимояи баробар бо ҳимояе, ки дар Иттиҳод мавҷуд аст, аз ҷумла воситаҳои муассири тақвият додани татбиқи чунин ҳуқуқҳо, идома медиҳад.
2. Дар охир соли панҷум пас аз эътибор пайдо кардани Созишномаи мазкур, Ҷумҳурии Тоҷикистон бояд ба конвенсияи бисъёрҷониба дар бораи ҳуқуқҳои моликияти ақлӣ, саноатӣ ва тиҷоратии дар параграфи 1-и Замимаи IV-и ҳамин Созишнома дарҷ шуда, ки дар онҳо Давлатҳои аъзои Иттиҳод иштирок доранду онҳо амалан нисбати Давлатҳои аъзо мувофиқи муқаррароти марбути конвенсияҳои мазкур кор фармуда мешаванд, дохил шавад. Барои иҷрои муқаррароти мазкур Иттиҳод дастгирӣи худро аз руи имкон таъмин менамояд.

ФАСЛИ V

ҲАМКОРӢ ДАР СОҲАИ ҚОНУНГУЗОРИ

МОДДАИ 40

1. Тарафҳо эътироф мекунанд, ки шарти асосии таҳқими робитаҳои иқтисодӣ миёни Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Иттиҳод ба ҳам наздишавии қонунгузории кунунӣ ва ояндаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Иттиҳод мебошад. Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳоҳад кушид то қонунгузории он бо мурури замон ба қонунгузории Иттиҳод қобили муқоиса гардад.
2. Раванди баҳам наздишавии қонунгузориҳо, хусусан дар соҳаҳои зерин густариш ҳоҳад ёфт: қонунгузории гумrukӣ, қонунгузории тиҷоратӣ, қонунгузории бонкӣ ва дигар хидматҳои молиявӣ, ҳисоби бухгалтерӣ ва қонунгузории андоз, қонунҳои сиди моликияти шахсӣ, ҳимояи коргарон дар ҷои кор, қоидаҳои рақобат, аз ҷумла онҳое, ки амалу натиҷаашон ба тиҷорат таъсир доранд; ҳариди давлатӣ; ҳимояи тандурустӣ ва зиндагии одамон, ҳайвонот ва растаниҳо; ҳимояи мӯхити зист; ҳимояи ҳуқуқи истеъмолқунанда, андозситонии ғайримустақим; меъерҳои техникиву стандартҳо; қонуну санадҳои танзимкунанда дар соҳаи атом, нақлиёт ва воситаҳои алоқаи электронӣ.
3. Иттиҳод ба Ҷумҳурии Тоҷикистон дар анҷом додани иқдомоти мазкур ёрии техникӣ ҳоҳад расонд, ки чизҳои зеринро фаро мегирад:
 - мубодилаи коршиносон;

- додани маълумоти таъчилий, аз он чумла дар бораи қонунгузории даҳлдор;
 - баргузории семинарҳо;
 - таълими шахсоне, ки ба таҳрезиву анҷом додани қонунгузори алоқаманданд;
 - ёри додан дар тарҷумаи матнҳои Қонунгузории Иттиҳод дар соҳаҳои мувоғиқ.
4. Тарафҳо ўҳдадор мешаванд, ки усулҳои татбиқи қонунҳои даҳлдори худро оид ба рақобат дар ҳолатҳое, ки ба савдои байни онҳо зиён расонида мешавад, дар асоси созишнома, мавриди баррасӣ қарор дижанд.

ФАСЛИ VI

ҲАМКОРИИ ИЧТИМОИИ ИҚТИСОДӢ

МОДДАИ 41

1. Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Иттиҳод ҳамкории иқтисодиро, ки ҳадафи мусоидат кардан ба ҷараёни ислоҳоти иқтисодӣ, эҳёву рушди муттасили Ҷумҳурии Тоҷикистонро дорад, густариш ҳоҳанд дод. Ин ҳамкорӣ робитаҳои мавҷудаи иқтисодиро, ки ба манғияти ҳар ду Тарафанд, таҳқим мекунад.

2. Сиёсат ва дигар иқдомот тавре сохта мешаванд, ки бо испоҳоти иқтисодиву иҷтимиои ва бозсозии низомии иқтисод оварда расонанд. Сиёсатро талаби рушди устувору мавзуни чомеа роҳнамой мекунад. Онҳо ҳамчунин пурра омилҳои экологиро ба инобат ҳоҳанд гирифт ва муборизаи зидди камбизоатиро низ дар мадди назар ҳоҳанд дошт.
3. Бад-ин мақсад ҳамкорӣ, хусусан, ба соҳаҳои зерин нигаронида мешаванд: рушди иқтисодӣ ва иҷтимоӣ, рушди заҳираҳои инсонӣ; дастгирии муассисаҳо (аз он ҷумла хусусигардони, сармоягузорӣ ва рушди хидматҳои молиявӣ), қишоварӣ ва истеҳсоли маводи ҳӯрокӣ (аз ҷумла бехатарии маводи ҳӯрокӣ), энергетика (аз ҷумла гидроэнергетика), идораи заҳираҳои оби ва амният аз яроқи атомӣ, тандурустӣ ва мубориза бар зидди камбизоатӣ, транспорт, хидмати алоқа, воситаҳои алоқаи электронӣ, туризм, ҳимояи муҳити зист, низоми марзгузари ва ҳамкории минтақавӣ.
4. Ба иқдомоте, ки ба рушди ҳамкории минтақавӣ ва иқтидори иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон мусоидат мекунанд, аҳамияти хоса дода ҳоҳад шуд.
5. Дар мавриди зарурат, ҳамкории иқтисодӣ ва дигар намудҳои ҳамкорӣ, ки дар Созишномаи мазкур пешбинӣ шудаанд, бояд бо ёрии техникии Иттиҳод дастгирӣ карда шаванд, ба манзури муқаррароти умумии Шӯро марбут ба ёрии техники ба Қишварҳои Мустақил дар самтҳои афзалиятнок Барномаи роҳнамо дар бораи ёрии техникии Иттиҳод ба Осиёи Марказӣ, ки ба Тоҷикистон низ тааллук дорад ва бо иҷрои корҳое, ки ҳамоҳангӣ муқаррар таъмин менамонд. Ҷумҳурии Тоҷикистон низ метавонад аз барномаҳои умумии дигар мувофиқи муқаррароти даҳлдор, ки Шӯро қабул намудааст, баҳравар гардад.

МОДДАИ 42

Ҳамкориҳо дар соҳаи савдои молҳо ва хизматрасониҳо

Тарафҳо бо мақсади таъмин соҳтани мутобиқати савдои байналмилалии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо қоидаҳои СЧС ҳамкорӣ мекунанд. Бо ин мақсад Иттиҳод ба Ҷумҳурии Тоҷикистон ёрии техникий пешниҳод менамояд.

Чунин ҳамкориҳо аз рӯи масъалаҳои мушаххаси вобаста ба мусоидат дар соҳаи савдо, аз ҷумла ба воситаи мусоидат кардан ба Ҷумҳурии Тоҷикистон дар мутобиқ гардонидани қонунгузорӣ ва қоидаҳои худ бо қоидаҳои СЧС ва ба ҳамин тариқ ҳар чи зудтар ба иҷро расонидани шартҳои қабул ба ин Созмон, ба амал бароварда мешаванд. Шартҳои мазкур нуқтаҳои зеринро дарбар мегиранд:

- таҳия соҳтани сиёсати савдо ва масъалаҳои тиҷоратӣ, аз ҷумла механизмҳои пардоҳт ва поксозӣ;
- таҳия соҳтани қонунгузории даҳлдор.

МОДДАИ 43**Ҳамкории саноатӣ**

1. Ҳамкорӣ, баҳусус, ҳадафҳои зерин дорад:

- рушди муносибатҳои тиҷоратӣ миёни субъектҳои хочагии ҳар ду тараф, аз ҷумла, миёни муассисаҳои хурду миёна;
- иштироқи Иттиҳод дар қӯшишҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон барои бозсозии саноати он;
- беҳ намудани сифати идоракуни;
- баланд бардоштани сифати маҳсулоти саноатӣ ва мувоғиқгардонии маҳсулот ба стандартҳои байнамилалӣ;
- рушди тавононии истеҳсолӣ ва азнавсозии муғиди баҳши ашёи ҳом;
- инкишофи қоидаву русумоти даҳлдори тиҷоратӣ, аз ҷумла маркетинги маҳсулот;
- муҳофизати муҳити зист;
- мусоидат кардан дар соҳаи конверсияи комплекси ҳарбии саноатӣ;
- омӯзиши ходимон.

2. Муқаррапоти ин Модда ба истифодаи низомномаи Иттиҳод дар соҳаи рақобат, ки ба муассисаҳо тааллуқ доранд, таъсир наҳоҳанд кард.

МОДДАИ 44

Дастгирӣ ва ҳимояи сармоя

1. Бо назардошти тавоноиву салоҳияти Иттиҳод ва Давлатҳои аъзои он, ҳадафи ҳамкорӣ муҳайё кардани шароити созгор барои сармоягузории чӣ ватаний ва чӣ хориҷӣ, пеш аз ҳама аз ҳисоби соҳтани шароити беҳтарин барои ҳимояи сармоя, интиқоли сармоя ва мубодилаи маълумот дар соҳаи имкониятҳои сармоягузорӣ мебошад.
2. Ҳадафҳои чунин ҳамкорӣ, баҳусус, инҳо хоҳанд буд:
 - бастани созишинома, агар зарур бошад, миёни Давлатҳои аъзои Иттиҳод ва Ҷумҳурии Тоҷикистон барои пешгирӣ кардани андозсупории дукарата;
 - муҳайё соҳтани шароити беҳтарин барои ҷалби сармояи хориҷӣ ба иқтисодиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон;
 - муҳайё кардани шароитҳову қонунҳои пойдору созгори тиҷоратӣ барои табодули маълумот дар бораи қонунгузорӣ, қоидаву дастурот, таҷрибаи маъмурӣ дар соҳаи сармоя;
 - табодули маълумот дар бораи имкониятҳои сармоягузорӣ, аз он ҷумла дар шакли ярмаркаҳои тиҷоратӣ, намоишгоҳо, ҳафтаҳои савдо ва дигар иқдомот.

МОДДАИ 45**Харидҳои давлатӣ**

Тарафҳо ӯҳдадор мешаванд, ки дар бобати фароҳам овардани шароит барои бастани қарордодҳо оид ба таҳвили молҳо ва хизматрасониҳо дар асоси озмуни озод, аз ҷумла баргузор намудани тендерҳо, ҳамкорӣ кунанд.

МОДДАИ 46**Ҳамкориҳо дар соҳаи стандартҳо ва баҳодиҳии мутобиқат**

- Ҳамкории байни Тарафҳо барои бо меъёрҳо, принсипҳо ва дастурамалҳои байналмилалӣ дар соҳаи метрология, стандартҳо ва баҳодиҳии мутобиқат мувофиқ гардонидан, ноил шудан ба пешрафт дар бобати эътирофи ҳамдигарии баҳодиҳӣ ба мутобиқат ва беҳтар гардонидани сифати молҳои Тоҷикистон мусоидат ҳоҳад кард.

2. Бо ин мақсад Тарафҳо кӯшиш хоҳанд кард, ки доир ба лоиҳаҳои ёрии техникӣ, ки:
 - барои ба роҳ мондани муносибатҳои дилҳоҳ бо ташкилоту муассисаҳои дар соҳаҳои мавриди назар маҳсусгардонидашуда мусоидат менамоянд;
 - ба истифодабарии қоидаҳои техникии Иттиҳод ва ба кор бурдани стандартҳо ва тартиботи баҳодиҳии аврупоии мутобиқат ёрӣ мерасонанд;
 - ба мубодилаи таҷриба ва иттилооти техникӣ дар соҳаи идоракунии сифат имкон медиҳанд, ҳамкорӣ намоянд.

МОДДАИ 47

Саноати истихроҷи маъдан ва ашёи хом

1. Мақсади Тарафҳои Созишнома афзудани сармоя ва густариши тиҷорат дар соҳаи саноати истихроҷи маъдан ва ашёи хом аст.
2. Ҳини ҳамкорӣ дикқати хоса ба арсаҳои зер дода мешавад:
 - табодули маълумот оиди дурнамои тараққии соҳаи истихроҷи маъдан ва баҳши металҳои ранга;
 - ташкил намудани заминаи ҳуқуқии ҳамкорӣ;

- масъалаҳои тиҷорат;
- қабулу риоя кардани қонунҳо оиди муҳити зист;
- машқои таълими (тренингҳо);
- амният дар саноати истихроҷи маъдан;

МОДДАИ 48

Ҳамкорӣ дар соҳаи илм ва технология

1. Тарафҳо ба таҳқими ҳамкорӣ дар соҳаи пажуҳиши илмӣ ва рушди технологӣ (ПИРТ) дар замине манфиати дучониба бо назардошти судмандии захираҳо, дастрасии барномаҳои мувофиқи хеш мусоидат меқунанд, ба шарте, ки самаранокии ҳимояи ҳуқуқҳои моликияти ақлӣ, саноатӣ ва тиҷоратӣ бо сатҳи Иттиҳод наздик карда шавад.
2. Ҳамкории илмӣ ва технологӣ инҳоро фаро мегирад:
 - табодули маълумоти илмӣ-технологӣ;
 - фаолияти муштарак дар соҳаи ПИРТ;
 - машқои таълими ва барномаҳои мубодилаи олимон, муҳакқиқон ва технологҳои ҳар ду тарафе, ки дар ПИРТ иштирок доранд.

Дар ҳолате, ки чунин ҳамкорӣ дар шакли фаъолияте, ки омузиш ваъё таълими кормандонро фаро мегирад, амалӣ гардад, вай бояд мутобики муқаррароти Моддаи 49 анҷом бигирад.

Тарафҳо бо розигии яқдигар метавонанд шаклҳои дигари ҳамкориро дар соҳаи илму технология анҷом бидиҳанд.

Дар анҷом додани чунин ҳамкорӣ аҳамияти хоса ба ҷалби олимон, мӯҳандисон, мӯҳаққиқону технologҳои дар пажуҳишу истеҳсоли аслиҳаи қатли омӯз ширкат дошта ё ширкат кунанда ба соҳаҳои марбути ҳочагии ҳалқ дода ҳоҳад шуд.

3. Ҳамкорие, ки мазмуни ин Модда мебошад, мутобики созишномаҳои мушаҳҳас, ки гуфтушунидҳо дар бораи онҳо ва бастани онҳо тибқи низоми коргузории маъмулии ҳар кишвар баргузор мегардад, анҷом дода ҳоҳад шуд. Ва чунин созишномаҳо, аз ҷумла, муқаррароти муайянро дар бораи ҳимояи ҳукуки моликияти ақлӣ, саноатӣ ва тиҷоратӣ дар назар ҳоҳанд дошт.

МОДДАИ 49

Маориф ва машқҳои таълимӣ

1. Тарафҳо ба мақсади боло бардоштани сатҳи маълумоти умумӣ ва малакаи қасбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳам дар сатҳи давлатӣ ва ҳам шахсӣ ҳамкорӣ ҳоҳанд кард.

2. Дар доираи ин ҳамкорӣ, ҳусусан, ба соҳаҳои зерин таваҷҷӯҳ дода мешавад:
 - такмили системаи маълумоти олӣ ва машқҳои таълимӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз ҷумла низоми сертификатсияи мактабҳои олӣ ва дипломи мактаби олӣ;
 - тайёр кардани кормандони роҳбар барои баҳшҳои давлативу шахсӣ ва ходимон дар соҳаҳои афзалиятнок, ки муайян кардани онҳо зарур аст;
 - ҳамкорӣ миёни муассисаҳои таълимӣ, ҳамчунин миёни муассисаҳои таълиминиву фирмажо;
 - муҳаррикӣ барои муаллимон, мутахассисҳои дипломдор, кормандони маъмурӣ, олимони ҷавону муҳаққиқон, ҷавонон;
 - мусоидат барои гирифтани маълумоти аврупойӣ дар донишкадаҳои муайян;
 - таълими забонҳои Иттиҳод;
 - тайёр намудани тарҷумонони синхронӣ аз ҷумлаи ҳатмкунандагони макотиби олӣ;
 - таълими рӯзноманигорон;
 - тайёр кардани муаллимони машқҳои таълимӣ (тренингҳо).

3. Иштироки имконпазири яке аз Тарафҳо дар барномаҳои дархури соҳаи маориф ва таълими касбии Тарафи дигар метавонад тибқи низоми коргузории онҳо баррасӣ шавад, ва дар мавриди муносиб чорчубаи муассисавӣ ва нақшаҳои ҳамкорӣ метавонанд тавассути ширкати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар барномаи ТЕМПУС-и Иттиҳод соҳта шаванд.

МОДДАИ 50

Бахши кишоварзӣ ва агросаноатӣ

Мақсади ҳамкориҳо дар ин соҳа аз иҷрои ислоҳоти аграрӣ, дигаргунсозии соҳторҳои кишоварзӣ, навсозӣ, ҳусусигардонӣ ва бозсозии соҳаҳои кишоварзӣ, ҷорводорӣ ва баҳши агросаноатию баҳши хизматрасониҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин рӯшди бозорҳои доҳилӣ ва ҳориҷӣ барои молҳои Тоҷикистон бо дар назар гирифтани шароите, ки ҳифзи муҳити зистро таъмин месозад, зарурати такмил додани бехатарии таҳвили маҳсулоти кишоварзӣ, иборат мебошад. Тарафҳо инчунин кӯшиш менамоянд, ки стандартҳои Тоҷикистонро тадриҷан ба қоидаҳои техникии Иттиҳод вобаста ба молҳои саноатӣ ва кишоварзӣ, аз ҷумла, стандартҳои санитарӣ ва фитосанитарӣ, мутобиқ созанд.

МОДДАИ 51

Энергетика

1. Ҳамкорӣ тибқи принсипҳои иқтисодиёти бозаргонӣ ва Хартияи Неруи Аврупо дар заминаи интегратсияи рӯзафзун ба бозори энергетикии Аврупо рушд ҳоҳад ёфт.
2. Дар доираи ҳамкорӣ, аз он ҷумла, ба ташаккулу рушди сиёсати энергетикиӣ таваҷҷӯҳ дода ҳоҳад шуд. Ин сиёсат, аз ҷумла, соҳаҳои зеринро фаро ҳоҳад гирифт:
 - такмили роҳбарӣ ва идораи бахши энергетикий тибқи иқтисоди бозаргонӣ;
 - такмили таъминот бо неру, аз ҷумла, амнияти таъминот аз лиҳози иқтисодӣ ва экологӣ;
 - тарғиби истифодаи сарфакоронаву самараноки неру ва корбасти Протоколи Хартияи Энергетикий оиди истифодаи самараноки неру ва масъалаҳои ба ин марбути муҳити зист;
 - замонавӣ гардондани зерсохтори энергетика;
 - такмили таъминот бо неру ва истифодаи технологияҳои намудҳои гуногуни неру;

- роҳбарӣ ва омӯзиши техникӣ дар бахши энергетика;
 - интиқол ва транзити маводу маҳсулоти энергетики;
 - фароҳам овардани маҷмӯи шароитҳои муассисавӣ, ҳуқуқӣ, андоз ва дигар, ки барои ташвики афзоиши савдо ва сармоягузорӣ дар соҳаи энергетика зарур аст;
 - рушди захираҳои гидроэнергетикӣ ва манбаҳои барқароршавандай энергия.
3. Тарафҳо дар бахши энергетика маълумотҳои дархури лоиҳаҳои (проектҳо) сармоягузориро мубодила хоҳанд кард, аз он ҷумла, нисбати истеҳсоли захираҳои энергетикӣ ва соҳтмону барқарор кардани қубурҳои нефтигу газӣ ва дигар воситаҳои интиқоли маводи энергетикӣ. Тарафҳо ба ҳамкорие, ки ба сармоягузорӣ дар бахши энергетика вобаста аст, ичунин усулҳои танзими ин кор (регламент) аҳамияти хоса хоҳанд дод. Тарафҳо ба хотири ҳар чӣ беҳтар анҷом додани муқаррароти Фасли IV ва Моддаи 44 оиди сармоягузорӣ дар бахши энергетика ҳамкорӣ хоҳанд кард.

МОДДАИ 52

Муҳити зист ва тандурустӣ

1. Бо назардошти муқаррароти Хартияи Энергетикии Аврупо, эъломияҳои конфронсҳои Люсерни апрели с. 1993 ва октябри с. 1995, ҳамчинин бо ба инобат гирифтани Қарордоди дар бораи Хартияи Энергетики, аз он ҷумла, Моддаи 19-и он ва Протоколи Хартияи Энергетикий дар бораи истифодаи самараноки неру ва ҷанбаҳои ба он марбути ҳимояи муҳити зист, Тарафҳо ҳамкории худро дар масъалаҳои ҳифзи муҳити зист ва тандурустии инсон рушд медиҳанд ва таҳқим мебахшанд.
2. Ҳамкорӣ ба таъмини ҳимоя ва мубориза бар зидди ҳар гуна ифлоскуни муҳити зист равона хоҳад шуд ва, аз он ҷумла, самтҳои зеринро фаро хоҳад гирифт:
 - назорати самаранок аз болои ифлоскуни муҳити зист ва баҳодиҳӣ ба ҳолати муҳити зист; танзими маълумот дар бораи ҳолати муҳити зист;
 - мубориза муқобили ифлоскуни ҳавову оби маҳал, минтақа ва марзгузар;
 - барқароркунни экологӣ;
 - истеҳсол ва истифодаи устувор, самаранок ва аз назари экологӣ бехатари энергия;
 - бехатарии корхонаҳои саноатӣ;

- таснифоти моддаҳои химиявӣ ва муомилаи бехатар ба онҳо;
- назорати сифати об;
- кам гардонидани ҳаҷми партовҳо, коркарди дубораву нигаҳдории бехатари онҳо, корбасти муқаррароти Конвенсияи Базел пас аз имзо шудани он;
- таъсири экологии кишоварзӣ, эрозияи замин ва заҳролудшавии химиявӣ;
- ҳифзи ҷангалҳо;
- ҳифзи гуногуннавъии биологӣ ва минтақаҳои муҳофизатшаванда ва истифодаи захираҳои биологӣ бо назардошти барқароршавии онҳо;
- ба нақшагирии истифодаи замин, ба нақшагирии соҳтмон ва шаҳрсозӣ;
- истифодаи василаҳои иқтисодӣ ва фискалӣ;
- тағирии глобалии иқлим;
- маълумоти экологӣ ва оғаҳқунӣ;
- корбасти муқаррароти Конвенсияи Эспоо (Espoo) оиди муайян намудани таъсири марзгузари экологӣ ба муҳити зист баъд аз имзо шудани он.

3. Ҳамкории Тарафҳо, аз он ҷумла, дар соҳаҳои зерин анҷом дода ҳоҳад шуд:

- банақшагирӣ бо ба инобат гирифтани пешгуни фалокат ва дигар ҳолатҳои фавқулодда;
- мубодилаи маълумот ва коршиносон, аз он ҷумла, маълумот ва коршиносоне, ки ба истифодаи технологияи пок ва истифодаи биотехнологияи аз назари экологӣ бехатар вобастаанд;
- анҷом додани пажӯҳишҳои муштарак;
- такмили қонунгузорӣ тибқи стандартҳои Иттиҳод;
- ҳамкорӣ дар сатҳи минтақа, аз он ҷумла, дар чаҳорҷӯбай Агентии Аврупо доир ба ҳифзи муҳити зист, ҳамчунин дар сатҳи байналхалқӣ;
- таҳияи стратегияҳо, аз он ҷумла оиди масъалаҳои глобалий ва иқлимий аз нуқтаи назари таъмини рушди мутассил;
- омузиши таъсир ба муҳити зист.

4. Тарафҳо барои рушди ҳамкорӣ дар масъалаҳои тандурустии одамон имконият ҳоҳанд ҷуст, аз он ҷумла, тавассути расонидани ёрии техникий барои пешгирии бемориҳои сироятӣ ва муборизаи зидди онҳо, ҳамчунин ҳифзи тандурустии модару кудак.

МОДДАИ 53

Нақлиёт

Тарафҳо ҳамкории мутақобилаи худро дар соҳаи нақлиёт рушд мебахшанд ва таҳқим мекунанд.

Ин ҳамкорӣ ҳамзамон ба анҷом додани бозсозии сохтор ва замонавӣ гардонидани низому шабақаҳои нақлиёт дар Ҷумҳурии Тоҷикистон; ба таъмини рушди мутобиқати шабақаҳои нақлиёти Тарафҳо бо мақсади оғариниши шабақаи васеътари байналхалқии нақлиёт равона ҳоҳад шуд. Барои ҷалби сармоя лоиҳаҳои муфассал ва ҷустуҷуи сармоягузорон ба роҳ монда мешавад.

Ҳамкорӣ, аз он ҷумла, инҳоро фаро мегирад:

- замонавӣ гардонидани тарзи идораи нақлиёти автомобилӣ, роҳи оҳан ва ҳавоӣ;
- замонавӣ гардонидан ва рушди роҳҳои оҳан, обӣ, автомобилгард, ҳавоӣ ва зерсоҳтори ҳаракати ҳавоӣ, аз ҷумла, ба талаботи замон мувофиқ гардонидани шоҳроҳҳои барои тарафайн мухим ва нақли транс-аврупоии намудҳои мазкури нақлиёт, ҳусусан ононе, ки лоиҳаи ТРАСЕКА фаро мегирад;
- тарғиб ва рушди системаи нақлу ҳамли омехта;
- тарғиби таҳқиқот ва барномаҳои муштараки рушд;

- омада кардани заминаи ҳуқуқиву муассисавии ташаккул ва корбасти сиёсати нақлиётӣ, аз ҷумла, ҳусусигардонии бахши нақлиёт.
- содда гардондани низоми коргузори барои тамоми намудҳои нақлиёт дар минтақа.

МОДДАИ 54

Воситаҳои электронии алоқа ва хидмати алоқаи анъанавӣ (почта)

Дар доираи қудрату салоҳияти худ Тарафҳо ба густаришу таҳқими ҳамкорӣ дар соҳаҳои зерин меқӯшанд:

- таҳия кардани сиёсати фармоишот доир ба рушди бахши воситаҳои электронии алоқа ва хидмати алоқаи анъанавӣ;
- таҳия кардани сиёсати нархгузорӣ ва асосҳои маркетинг барои воситаҳои электронии алоқа ва хидмати алоқаи анъанавӣ;
- таҳвил доддани технология ва ноу-ҳау, ҳусусан онҳое, ки ба стандартҳои техникиӣ ва низоми сертификатсияи аврупой муносибат доранд;
- ҳавасманд кардан ба коркарди лоиҳаҳо барои воситаҳои электронии алоқа ва хидмати алоқаи анъанавӣ ва ҷалби сармоя;

- баланд бардоштани самарабахшӣ ва сифати воситаҳои электронии алоқа ва хидмати алоқаи анъанавӣ, аз ҷумла, ба воситаи либераликунонии фаолияти зербахшҳо;
- тарғиби корбасти воситаҳои ҳозиразамони электронии алоқа, хусусан, дар ҷодаи интиқоли электронии маблағҳо;
- беҳ намудани идораи шабақаҳои электронии алоқа ва мукаммал гардонидани онҳо;
- коркарди асоси ҳуқуқӣ барои таъмин намудани кори воситаҳои электронии алоқа ва хидмати алоқаи анъанавӣ ва, инчунин истифодаи фазои радио;
- беҳ намудани таълим дар соҳаи воситаҳои электронии алоқа ва хидмати алоқаи анъанавӣ барои фаолият дар шароити бозор.

МОДДАИ 55

Хидматҳои молиявӣ ва сохторҳои андоз

1. Ҳадафи ҳамкорӣ дар бахши хидмати молиявӣ, хусусан, мусоидат кардан ба раванди ҷалби Ҷумҳурии Тоҷикистон ба низоми дар олам маъруфи ҳисоби байниҳамдигарӣ мебошад. Ҳамкории техникӣ ба ин чизҳо равона ҳоҳад шуд:

- ба рушди бозори молия ва коғазҳои арзишнок;

- рушди хидмати бонкӣ, рушди бозори умумии захираҳои кредитӣ ва ҷалби Ҷумҳурии Тоҷикистон ба низоми дар олам маъруфи ҳисоби байниҳамдигарӣ;
- рушди хидмати бима, ки аз ҷумла, заминai созгору мусоид барои ширкати муассисаҳои Иттиҳод дар сохтани корхонаҳои муштарак дар бахши бимаи Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҳамчунин дар рушди бимаи содироти кредитҳо ба вучуд ҳоҳад овард;

Ин ҳамкорӣ, маҳсусан, бояд ба рушди муносибатҳои миёни Тарафҳо дар бахши хидмати молиявӣ мусоидат қунад.

2. Тарафҳо дар таҳия кардани низоми фискалӣ ва муассисаҳои фискалии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамкорӣ ҳоҳанд кард. Ин ҳамкорӣ мубодилаи маълумоту таҷрибаро дар соҳаи фискалӣ ва таълими кормандонеро, ки ба таҳия кардан ва анҷоми сиёсати фискалӣ машғуланд, фаро ҳоҳад гирифт.

МОДДАИ 56

Бозсозӣ ва хусусигардонии корхонаҳо

Бо зътирофи аҳамияти бунёдгузори хусусигардонӣ дар таъмини эҳёи муттасили иқтисодиёт, Тарафҳо розиянд, ки дар коркарди заминаи зарурии муассисавӣ, ҳуқуқӣ ва методологӣ ҳамкорӣ кунанд. Аҳамияти хоса ба таъмини раванди мураттаб ва шафофи хусусигардонӣ, мубодилаи маълумоту таҷриба ва таълимоти мувоғиқ оиди сиёсати сармоягузорӣ дода ҳоҳад шуд.

Ёрии техникӣ, аз ҷумла, соҳаҳои зеринро дар назар дорад:

- дар ҳуди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом додани раванди рушди заминаи муассисавӣ бо мақсади кумак расонидан ба он дар кори муайян кардан ва роҳбари намудани раванди хусусигардонӣ;
- таҳияи минбадаи стратегияи хусусигардонии Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз ҷумла тартиб додани асосҳои ҳуқуқӣ ва механизмҳои анҷом додани онҳо;
- мусоидат кардан ба рушди муносибати бозаргони нисбати истифодаи замин ва ҳуқуқи моликият бар замин;
- бозсозии корхонаҳое, ки ҳанӯз ба хусусигардонӣ омода нестанд;
- рушди корхонаҳои хусусӣ, маҳсусан, корхонаҳои хурду миёна;
- рушди фондҳои сармоягузорӣ.

Мақсади чунин ҳамкорӣ мусоидат кардан ба ҷалби сармояи кишварҳои Иттиҳод ба Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад.

МОДДАИ 57

Рушди минтақавӣ

1. Тарафҳо ҳамкории ҳудро дар рушди минтақавӣ ва банақшагирии истифодаи заминҳо мустаҳкам ҳоҳанд кард.
2. Ба ин мақсад онҳо мубодилаи маълумотро миёни ҳукumatҳои миллӣ, минтақавӣ, ва маҳаллӣ оиди сиёсати минтақавӣ ва банақшагирии истифодаи заминҳо ва оиди усули таҳияи сиёсатҳои минтақавӣ бо таваҷҷӯҳи хоса ба рушди ноҳияҳое, ки дар шароити номусоид қарор доранд, ҳавасманд ҳоҳанд кард.

Тарафҳо инчунин робитаҳои мустақими миёни ташкилотҳои ҷамъиятӣ ва минтақаҳоро, ки барои тарҳрезӣ кардани рушди минтақавӣ масъуланд, аз ҷумла, бо мақсади мубодилаи маълумот дар бораи роҳҳои тақвияи рушди минтақавӣ, ҳавасманд ҳоҳанд кард.

МОДДАИ 58

Ҳамкорӣ дар соҳаи иҷтимоӣ

1. Дар соҳаи тандурустӣ ва амният Тарафҳо мувофиқанд, ки ҳамкории дучонибаро, аз ҷумла, барои болоравии дараҷаи муҳофизати тандурустӣ ва бехатарии коргарон тараққӣ диханд.

Ҳамкории мазкур, аз он ҷумла, инҳоро фаро мегирад:

- таълим ва машқ дар соҳаи ҳифзи тандурустӣ ва бехатарии шароити кор бо додани аҳамияти хоса ба ҳамон баҳшҳои фаолият, ки дараҷаи хатар дар онҳо баланд аст;
 - таҳия ва мусоидат ба гузаронидани маъракаҳо оиди пешгирии бемориҳои касбӣ ва оқибатҳои дигари манғии фаъолияти касбӣ;
 - пешгирии хатари садамаҳои калон ва назорати мӯомила бо моддаҳои химиявии заҳролуд;
 - пажуҳишҳо барои дарёфти маълумот ва дарки масъалаҳои муҳити корӣ, инчунин оиди тандурустӣ ва бехатарии коргарон.
2. Дар баҳши шуғли аҳолӣ ҳамкории Тарафҳо ёрии техникиро дар самтҳои зерин фаро мегирад:
- такмили бозори меҳнат;

- замонавӣ гардондани низоми корҷӯй ва ҳадамоти машварат барои корҷӯён;
 - ба нақша даровардан ва идораи барномаи бозсозӣ;
 - ҳавасмандкунии рушди корҷӯй дар маҳалҳо;
 - мубодилаи маълумот тибқи барномаҳои корҷӯии озод, аз ҷумла, тибқи он барномаҳое, ки соҳибкориро ташвиқ менамоянд.
3. Тарафҳо ба ҳамкорӣ дар бахши муҳофизати иҷтимоӣ аҳолӣ, аз ҷумла, ба ҳамкорӣ оиди баанақшагириву татбиқи испоҳоти муҳофизати иҷтимоӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон аҳамияти хоса медиҳанд.

Ин испоҳот ба рушди усулҳои муҳофизати иҷтимоӣ, ки иқтисодиёти бозаргониро хос мебошанд, дар Ҷумҳурии Тоҷикистон равона шудаанд ва ҳама самтҳои муҳофизати аҳолиро фаро мегиранд.

МОДДАИ 59

Туризм

Тарафҳо ҳамкориро дар ин соҳа густариш ва рушд медиҳанд, аз он ҷумла, дар самтҳои зерин:

- мусоидат кардан ба савдои амволи барои туристон пешбинӣ шуда;

- вусъати ҷараёни иттилоот;
- таҳвили ноу-хай;
- омӯзиши имкониятҳои амалиёти муштарак;
- ҳамкории мақомоти расмии туристӣ, аз ҷумла, тайёр намудани маводи таблиғоти;
- машқҳои таълими доир ба рушди туризм.

Моддаи 60

Корхонаҳои хурду миёна

1. Тарафҳо ҳадаф доранд, ки корхонаҳои хурду миёна (КХМ) ва иттиҳодияҳои онҳоро тараққӣ ва таҳқим дижанд ва таҳқим қунанд, ҳамчунин ҳамкории миёни корхонаҳои хурду миёни Иттиҳодро бо Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳавасманд гардонанд.
2. Ҳамкорӣ ёрии техникиро, бахусус, дар соҳаҳои зерин фаро мегирад:
 - таҳияи чорҷӯбаи қонунгузорӣ барои корхонаҳои хурду миёна;

- инкишофи зерсохтори дархур барои дастгирии корхонаҳои хурду миёна ба мақсади рушди алоқаҳо ва ҳамкории тиҷоратӣ миёни ҶҲМ ҳам дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ҳам берун аз хоки он ва ба кормандони ҶҲМ омузондани малакаҳое, ки баҳри дарёфти маблағ барои кор зарур;
- машҳои таълими дар соҳаҳои маркетинг, муҳосибот ва назорати сифати маҳсулот.

МОДДАИ 61

Иттилоот ва алоқа

Тарафҳо рушди тарзҳои навини коргарди маълумотро, аз ҷумла, воситаҳои ахборро дастгирӣ ҳоҳанд кард ва ба мубодилаи дутарафаи самараноки маълумот мусоидат ҳоҳанд кард. Имтиёз ба барномаҳое дода мешавад, ки нияти ба оммаи васеъ пешкаш намудани маълумоти асосӣ дар бораи Иттиҳод ва Ҷумҳурии Тоҷикистонро доранд, аз ҷумла, то ҷое имкон дорад, онҳо базаи маълумотро дастрас ҳоҳанд кард. Зимни ин ҳукуқҳои моликияти ақлӣ комилан бояд риоя шаванд.

МОДДАИ 62

Ҳифзи ҳуқуқи истеъмолгарон

Тарафҳо ҳамкории зичро, ки ҳадафааш расидан ба мутобиқати низомҳои ҳифзи ҳуқуқи истеъмолгарон мебошад, таъмин ҳоҳанд кард. Ин ҳамкорӣ мубодилаи маълумотро дар соҳаи қонунгузорӣ ва исплоҳоти муассисот; ташкил додани низоми доимии мубодилаи маълумот дар бораи маҳсулоти хавфнок; такмили маълумот барои истеъмолгарон, баҳусус, дар бораи нарху наво, сифоти маҳсулоту хидмати пешниҳодшаванда; ба роҳ мондани мубодилаи намояндагоне, ки манфияти истеъмолгаронро ҳимоя меқунанд; торафт мутобиқ кунонидани сиёсатҳо дар соҳаи ҳифзи ҳуқуқи истеъмолгарон ва доир кардани семинару машқҳои таълимиро фаро мегирад.

МОДДАИ 63

Гумрук

1. Мақсади ҳамкориҳо дар ин соҳа риояи кафолатноки тамоми муқаррароте, ки дар робита бо савдо ва савдои одилона қабул гардидааст, инчунин муваффақ шудан ба мутобиқати системаи гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо системае мебошад, ки дар Иттиҳод амал меқунад.
2. Ҳамкориҳо дар ин соҳа аз ҷумла нуктаҳои зеринро дарбар мегиранд:
 - мубодилаи иттилоот;

- такмил додани усулҳои кор;
- ҷорӣ кардани Номгӯи муттаҳид ва ҳуҷҷати ягонаи маъмурӣ;
- осон кардани тафтишҳо ва расмиятҳои вобаста ба интиқоли борҳо;
- мусоидат кардан ба татбиқи системаҳои иттилоотии гумрукии ҳозиразамон;
- баргузории давраҳои семинарӣ ва коромӯзӣ.

Дар мавридҳои зарурӣ ҳамкорӣ бо ёрии техникӣ дастгирӣ ҳоҳад ёфт.

3. Бе ҳалалдор кардани муқаррароти ин Созишнома, ки ба ҳамкориҳои минбаъда алоқаманданд, аз ҷумла Фасли VIII, ёрии байнҳамдигарии мақомоти Тарафҳо дар масъалаҳои гумrukӣ мутобикии муқаррароти Протоколе ба амал бароварда мешавад, ки ба ҳамин Созишнома замима мегардад.

МОДДАИ 64

Ҳамкориҳо дар соҳаи омор

Ҳамкориҳо дар ин соҳа ба рушди минбаъдаи системаҳои самарарабахши оморӣ бо мақсади пешниҳод намудани маълумоти зътимодноки оморӣ, ки барои пешбуруд ва мониторинги дигаргунсозиҳои иҷтимоиву иқтисодӣ зарур аст, инчунин мусоидат ба рушди корхонаҳои хусусӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, нигаронида мешаванд.

Тарафҳо аз чумла дар соҳаҳои зерин ҳамкорӣ хоҳанд кард:

- мутобиқ гардонидани системаи омории Тоҷикистон бо методҳо, стандартҳо ва таснифоти байналмилалӣ;
- мубодилаи маълумоти оморӣ;
- таъмини маълумоти омории макро ва микроиқтисодӣ, ки барои ба амал баровардан ва идора намудани ислоҳоти иқтисодӣ зарур аст.

Бо ин мақсад Иттиҳод ба Ҷумҳурии Тоҷикистон ёрии техникӣ мерасонад.

МОДДАИ 65

Илми иқтисодӣ

Ҳамкорӣ дар ин соҳа ба мусоидат намудан ба раванди ислоҳоти иҷтимоӣ - иқтисодӣ ва ҳамоҳангии сиёсатҳои иқтисодӣ ба воситаи ҳамкорӣ, ба мақсади беҳ, гардонидани дарки асосҳои иқтисодииёти Тарафҳо, таҳия ва татбиқи сиёсати иқтисодӣ дар шароити иқтисоди бозаргонӣ равона шудааст. Бад-ин мақсад Тарафҳо оиди фаъолияти макроиқтисодӣ ва дурнамо мубодилаи маълумот хоҳанд кард.

Иттиҳод, аз он ҷумла бо назардошти мавридҳои зерин ёрии техникий мерасонад:

- дар татбиқи испоҳоти иқтисодӣ аз тариқи пешкаши машваратҳои коршиносон ва расонидани ёрии техникий ба Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- ҳавасмандкунии ҳамкории иқтисодчиён барои суръатбахшӣ ба интиқоли иттилоот ва ноу-хау барои таҳияи сиёсати иқтисодӣ ва таъмини густариши ҳар чӣ бештари таҳқиқоти марбута;
- афзоиш додани имконоти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар кори эҷоди моделҳои иқтисодӣ.

ФАСЛИ VII

ҲАМКОРӢ ДАР МАСЪАЛАҲОИ ВОБАСТА БА ДЕМОКРАТИЯ ВА ҲУҚУҚИ ИНСОН

МОДДАИ 66

Тарафҳо дар мавриди ҳамаи масъалаҳои вобаста ба барпо, ё таҳқими муассисоти демократӣ, аз ҷумла онҳое, ки барои тақвияти давлати ҳуқуқбунёд, ҳифзи ҳуқуқи инсон ва озодиҳои асосӣ заруранд, мутобиқи ҳуқуқи байналмилалӣ ва Созмони Амнияти Ҳамкории Аврупо ҳамкорӣ менамоянд.

Ин ҳамкорӣ барномаҳои ёрии технико, аз ҷумла дар масъалаҳои тарҳрезии қонунҳо ва муқаррарот, татбиқи амалии чунин қонунҳо, таъмини амали ниҳодҳои ҳукуқӣ, нақши давлат дар ҳалли масоили ҳукуқи ва татбиқи низоми интихоботро фаро мегирад. Аз руи зарурат машқҳои таълимӣ баргузор мегарданд. Тарафҳо ба густариши тамосҳо ва мубодилоти миёни дастгоҳҳои ҳукumatии миллӣ, минтақавӣ ва ҳукуқӣ, байни аъзои парлумони Тарафҳо ва ҳамчинин Созмонҳои ғайридавлатӣ мусоидат менамоянд.

ФАСЛИ VIII

ҲАМКОРӢ БАРОИ ПЕШГИРИИ ФАҶОЛИЯТИ ҒАЙРИҚОНУНӢ ВА ПЕШГИРИЮ НАЗОРАТИ МУҲОЧИРАТИ ҒАЙРИҚОНУНӢ

МОДДАИ 67

Тарафҳо бо максади пешгирии фаҷолияти ғайриқонунӣ, дар мавридҳои зерин ҳамкорӣ мекунанд:

- фаҷолияти ғайриқонунӣ дар соҳаи иқтисод ба шумули фасод (коррупсия);
- муомилаи ғайриқонунии молҳои гуногун, ба шумули партовҳои саноатӣ ва содироти ғайриқонунии силоҳ;
- баровардани пулҳои қалбакӣ ва тақаллубҳои мухталиф.

Ҳамкорӣ дар соҳаҳои ёдшуда дар шакли машваратҳои дутарафа ва Амалии якҷоя анҷом меёбад. Он расонидани ёрии техникӣ ва маъмуриро ба шумули мавридиҳои зайл пешбинӣ мекунад:

- таҳияи қонунҳои миллӣ оиди пешгирии фаолияти ғайриқонунӣ;
- ба вучӯд овардани марказҳои иттилоотӣ;
- афзоиши самараи муассисаҳои амалкунанда дар кори пешгирии фаолияти ғайриқонунӣ;
- таълими ходимон ва вусъати зерсохтори таҳқиқотӣ;
- таҳияи тадбирҳои мақбули тарафҳо барои мубориза бо фаъолияти ғайриқонунӣ.

МОДДАИ 68

Пулшӯйи

1. Тарафҳо оиди зарурати кӯшишӯ ҳамкорӣ барои пешгирӣ кардани истифодаи соҳторҳои молиявии худ баҳри «поксозии» сармояи маҳсули фаолияти чинояткорона умуман ва савдои маводи мухаддир, ҳусусан, ҳамфирӯзӣ ҳастанд.
2. Ҳамкорӣ дар ин соҳа шомили кӯмаки маъмутиву техникӣ бо мақсади таҳияи дастурҳои мубориза зидди «пулшӯй» аст, ки ба дастурҳои Иттиҳод ва байналмиллалий, аз ҷумла Гурӯҳи байналмиллалии коркарди тавсияҳои молиявӣ бояд мувоғиқ бошанд.

МОДДАИ 69

Мубориза бо маводи мухаддир

Тарафҳо дар доираи ихтиёру салоҳиятҳои худ бо мақсади афзоиши самараи кор оиди барномаҳо ва иқдомоти марбут ба мубориза бо истеҳсол, судур ва интиқоли моддаҳои мухаддир ва психотропи, аз ҷумла, пешгирӣ кардани дуздии моддаҳои кимиёни барои истеҳсоли онҳо зарур ва ҳамчунин бо мақсади пешгирӣ ва маҳдудсозии талабот ба маводи мухаддир ҳамкорӣ ҳоҳанд кард. Дар мавриди назорати моддаҳои кимиёй ва маводи дигаре, ки барои истеҳсоли ғайриқонуни маводи мухаддир ва психотропи истифода мешаванд, ҷунин ҳамкорӣ дар асоси меъёрҳои Иттиҳод ва байналмиллали, масалан, эҷоди гурӯҳи маҳсуси амалиётӣ доир ба маҳсулоти кимиёй сурат мегирад. Ҳамкорӣ анҷоми машварату ҳамоҳангии Тарафҳоро оиди мақсадҳои тадбирҳое, ки дар соҳаҳои гуногуни мубориза ба маводи мухаддир андешаид мешавад, пешбинӣ менамояд.

МОДДАИ 70

Ҳамкорӣ дар масъалаҳои муҳочират

1. Тарафҳо аҳамияти хоса доштани идораи муштараки ҷараёнҳои дутарафаи муҳочиронро тасдиқ менамоянд. Ба мақсади таҳқими ҳамкорӣ гуфтугӯи бисёрҷонибаро оиди масъалаҳои муҳочират, аз ҷумла муҳочирати ғайриқонунӣ, аз марз гузарондану савдои одамон, ҳамчунин дар бораи таъкиди масъалаҳои муҳочират дар санадҳои стратегии миллӣ дар соҳаҳои иқтисодиёт ва рушди ҷомеаи Ватани муҳочирон, баргузор ҳоҳанд кард.

2. Ҳамкорӣ ба баҳодиҳии эҳтиёҷоти маҳсус бунёд ҳоҳад ёфт, ба машварати яқдигарӣ анҷом дода ҳоҳад шуд ва тибқи қонунгузории дархури миллӣ ва қонунгузории ҷории Иттиҳод амалӣ ҳоҳад гашт. Аз ҷумла ба масъалаҳои зерин таваҷҷӯҳи хоса дода мешавад:

- а) баррасии сабабҳои пайдоиши муҳочират;
- б) рушду татбиқи қонунгузории миллӣ ва таҷрибаи бехатарии байналмилалӣ ба хотири таъмини муқаррароти Конвенсияи Женевагии соли 1951 дар бораи мавқеи гурезаҳо ва Протоколи с. 1967 ва дигар асноди байналмилалии дархур ва таъмини эҳтироми амри “рад накардан”;
- в) эътирофи ҳукуқу мақоми одамони қабулшуда, муносибати одилона ва кумак барои ба ҷамъият мутобиқ шудани ғайрирезидентҳое, ки иқомати қонунӣ доранд, таълиму тамрин ва тадбирҳои муқобили нажодпарастиву ксенофобия;
- г) таъсиси сиёсати самаранок ва монеасоз, муқобили муҳочирати ғайриқонунӣ, интиқоли муҳочирон ва савдои одамон, ҳамчунин барои гирифтани пеши роҳи интиқолу савдо ва барои ҳимояи шахсоне, ки ба ин ҳол гирифтор шудаанд;
- д) бозгардондани шаҳрвандоне, ки ғайриқонунӣ иқомат меқунанд, бо риояи меъёрҳои башардустӣ ва иззати шаҳс, аз ҷумла, мусоидат ба бозгашти ихтиёрии онҳо ва қабули онҳо дар ватан тибқи параграфи 3;
- е) ҷорӣ намудани низоми раводид дар ҳолате, ки ба манфиати тарафҳо бошад;

ж) арсаи назорати сарҳад дар масъалаҳои созмондӣ, машқу таълими ходимон, истифодаи аз таҷрибаи беҳтарин ва дигар тадбирҳои бунёдгузорӣ ва дар ҳолати зарурат мухайё кардани таҷхизот, аммо истифодаи духӯраи чунин таҷхизотро ба назар гирифтан лозим аст.

3. дар чаҳорҷӯбай ҳамкори бо мақсади пешгирий ва назорат кардани муҳочирати ғайриқонунӣ, Тарафҳо мутаффиқанд, ки муҳочирони ғайриқонуни худро тақороран бипазиранд. Ба ин мақсад:

- Ҷумҳурии Тоҷикистон тақороран ҳамаи шаҳрвандони худро, ки дар ҳудуди яке аз Давлатҳои аъзои Иттиҳод ғайриқонунӣ истиқомат доранд, ба дарҳости Иттиҳод бе ягон расмият ҳоҳад пазируфт;
- Ҳар Давлати аъзои Иттиҳод ҳамаи шаҳрвандони худро, ки дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ғайриқонунӣ истиқомат доранд, бо дарҳости Ҷумҳурии Тоҷикистон бе ягон расмият ҳоҳад пазируфт.

Давлатҳои аъзои Иттиҳоди Аврупо ва Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҳамаи шаҳрвандони худ барои муайян намудани шахсият ҳӯҷат фароҳам меоранд.

Тарафҳо тасмин гирифтанд, ки тибқи дарҳосташон ҳар ҷӣ зудтар созишномае дар бораи танзими вазифаҳои хосаи Давлатҳои аъзои Иттиҳоди Аврупо ва Ҷумҳурии Тоҷикистон оиди қабули тақорории шаҳрвандон, ҳамчунин шароити қабули тақорории шаҳрвандони давлатҳои дигар ва шаҳсоне, ки аз шаҳрвандӣ маҳруманд, ба имзо расонанд.

Барои ин ҳадаф истилоҳи “Тарафҳо” ба маънии Иттиҳоди Аврупо, ҳар як Давлати аъзои он ва Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад.

МОДДАИ 71**Мубориза бо терроризм**

Тарафҳо аҳамияти муборизаро бо терроризм таъкид карда конвенсияҳои байналмиллалӣ ва қонунҳову муқаррароти марбут бо мақсади пешгирий ва рафъи пурраи иқдомоти террористӣ:

- дар ҷаҳорчӯбаи иҷрои комили Қарори 1373-и Шӯрои Амнияти СММ ва Қарорҳои дигари СММ, конвенсияҳо, воситаҳои дигари байналмиллалӣ, ки дар ин бобат ба кор бурда мешаванд;
- тариқи мубодилаи иттилоот мутобики қонунҳои байналмиллалӣ ва миллӣ доир ба гурӯҳои террористӣ ва шабақаҳои дастгирии онҳо;
- тариқи мубодилаи воситаҳо ва усуљҳо, ки барои мубориза бо терроризм истифода мешаванд, аз ҷумла ҷанбаҳои техникий ва таълими мутаххасисон ва аз тариқи мубодилаи таҷрибаи пешгирии терроризм ҳамкори ҳоҳанд кард.

ФАСЛИ IX**ҲАМКОРИИ ФАРҲАНГӢ****МОДДАИ 72**

Тарафҳо уҳдадор мешаванд ба ҳамкории фарҳангӣ мусоидат карда, ин корро тарғиб ва осон намоянд. Дар ҳар маврид барномаҳои мавҷудаи ҳамкории фарҳангии Иттиҳод ва ин ё он Давлати аъзои он метавонанд мавзӯи чунин ҳамкорӣ қарор гиранд. Илова бар ин дар ин замина мумкин аст намудҳои дигари фаъолият ба манфиати тарафайн рушд ёбанд.

ФАСЛИ X**ҲАМКОРИИ МОЛИЯВӢ****МОДДАИ 73**

Барои расидан ба ҳадафҳои ин Созишнома ва мутобиқ бо Моддаҳои 74, 75 ва 76 Ҷумҳурии Тоҷикистон барои гирифтани ёрии молиявии муваққатӣ дар шакли кумаки техникӣ аз тарафи Иттиҳод мувофиқ аст.

МОДДАИ 74

Ин ёрии молиявӣ дар доираи барномаи ТАСИС, ва мутобики Қарори Шӯрои Иттиҳод муайян мегардад, сурат мегирад. Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамчунин аз намудҳои дигари кумаки Иттиҳод дар сурати эҳтиёҷ метавонад баҳра гирад. Диккати хоса ба марказонидани кумак, мувофиқати воситаҳои кумак ва алоқа байни навъҳои гуногуни ёрии башардустона, баҳри эҳё ва рушд дода мешавад. Мубориза бо бенавой ҷузъи Барномаҳои Иттиҳод хоҳад буд.

МОДДАИ 75

Ҳадафҳо ва соҳаҳои кумаки молиявии Иттиҳод дар Барномаи раҳнамое, ки вазифаҳои аввалиндарачаи ҳамкории миёни Иттиҳод ва Ҷумҳурии Тоҷикистонро бо таваҷҷӯҳ ба ниёзҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, имконоти баҳшҳои иқтисодиёт ва пешрафти ислоҳот муайян хоҳад намуд, ҷойгир хоҳанд шуд. Тарафҳо дар ин бора ба Шӯрои ҳамкорӣ иттилоъ хоҳанд дод.

МОДДАИ 76

Барои ба манфиати бештар истифода намудани захираҳои мавҷуд, Тарафҳо мекушанд то кумақҳои Иттиҳод ва ҳар саҳми дигар, мисли саҳми Давлатҳои аъзо, давлатҳо ва созмонҳои байналмиллалии дигар, аз қабили Бонки Байналмиллалии Бозсозиву Рушд ва Бонки Аврупоии Бозсозиву Рушд, дар ҳамоҳангии зич бошанд.

ФАСЛИ XI

МУҚАРРАРОТИ МУАССИСОТӢ, УМУМӢ ВА НИХОИ

МОДДАИ 77

Шӯрои ҳамкорӣ таъсис дода шуд, то риояи Созишномаро назорат кунад. Шӯрои Ҳамкорӣ ҷаласаҳои худро дар сатҳи вазирон ташкил мекунад. Фосилаи байни ҷаласаҳоро худи Шӯро муайян мекунад, аммо онҳо ақаллан боре дар 2 сол бояд баргузор шаванд. Шӯрои Ҳамкорӣ ҳама гуна масъалаҳои мухимеро, ки дар доираи ин Созишнома пайдо мешаванд, ва ҳамчунин ҳама гуна масъалаҳои дучониба ва байналмилалиро, ки барои иҷрои вазифаҳои дар ин Созишнома гузашташуда мавриди таваҷҷӯҳи мутақобил қарор мегиранд, баррасӣ менамоянд. Шӯрои Ҳамкорӣ ҳамчунин ҳақ дорад бо мувофиқати ду Тараф, тавсияҳои дахлдорро таҳия намояд.

МОДДАИ 78

1. Шӯрои Ҳамкорӣ, аз як тараф аз аъзои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва, аз тарафи дигар, аз аъзои Шӯрои Иттиҳоди Аврупо ва аъзои Иттиҳоди Аврупо иборат аст.
2. Шӯрои Ҳамкорӣ низоми коргузории худро ташаккул медихад.
3. Мақоми раиси Шӯрои Ҳамкориро ба навбат аъзои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва намояндаи Иттиҳод ишғол мекунанд.

МОДДАИ 79

3. Бо мақсади мусоидат ба Шўрои Ҳамкорӣ дар ичрои вазифаҳояш Кумитаи Ҳамкорӣ таъсис мешавад, ки аз як сӯ, аз намояндагони Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, ва аз сӯи дигар, аз аъзои Шўрои Иттиҳоди Аврупо ва аъзои Комиссияи Иттиҳоди Аврупо дар сатҳи ходимони баландмансаб иборат аст. Мақоми Раиси Кумитаи Ҳамкориро ба навбат намояндаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва намояндаи Иттиҳод ишғол мекунанд.

Дар қоидаҳои коргузории худ Шўрои Ҳамкорӣ вазифаҳои Кумитаи Ҳамкориро ташкил медиҳад, ки аз ҷумла омодасозии ҷаласаҳои Шўрои Ҳамкорӣ ва тартиби кори Кумитаро дар бар мегирад.

2. Шўрои Ҳамкорӣ ҳақ дорад қисми ихтиёроти худро ба Кумитаи Ҳамкорӣ, ки кори бевакфаро дар фосилаҳои байни ҷаласаҳои Шўрои Ҳамкорӣ таъмин мекунад, вогузор намояд.

МОДДАИ 80

Шўрои Ҳамкорӣ ҳақ дорад дар ҳусуси ҳар қумита ё мақоми вижайи дигар, ки барои қумак дар ичрои вазифаҳои он лозим бошад, қарор қабул кунад, таркиб ва вазифаҳои чунин қумита ё мақом ва ҳамчунин тартиби фаъолияти онро муайян кунад.

МОДДАИ 81

Дар ҷараёни омӯзиши ҳар масъалае, ки дар доираи Созишнома вобаста ба муқаррарот бо ишора ба моддаи яке аз Созишномаҳои марбут ба СЧС, Шурӯи ҳамкорӣ ба вучуд меояд, то ҳадди имкон ҳамон тафсире қабул карда мешавад, ки аъзоёни СЧС ба он модда медиҳанд.

МОДДАИ 82

Комиссияи парлумонии ҳамкорӣ таъсис мешавад. Ин комиссия форуми аъзои Парлумони Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Парлумони Аврупо мебошад, ки ба мақсади мулокот ва табодули назар, аз он ҷумла оиди гуфтугӯи сиёсӣ дар сатҳи парлумон даъват мешавад. Ҷаласаҳои комиссия дар фосилаҳое, ки худи комиссия муқаррар мекунад, сурат мегирад.

МОДДАИ 83

1. Комиссияи Парлумонии Ҳамкорӣ аз аъзои Парлумони Ҷумҳурии Тоҷикистон аз як тараф ва аъзои Парлумони Аврупо аз тарафи дигар таркиб меёбад.
2. Комиссияи Парлумонии Ҳамкорӣ меёрҳои коргузории худро муқаррар мекунад.

3. Вазифаи роҳбари Кумитай Парлумони Ҳамкориро мувофиқи муқаррароти меёрҳои коргузорӣ ба навбат намояндаи Парлумонӣ Ҷумҳории Тоҷикистон ё Парлумони Аврупо ишғол мекунад.

МОДДАИ 84

Комиссияи Парлумонии Ҳамкорӣ ҳақ дорад иттилооти марбут ба ичрои ин Созишномаро талаб намояд. Шӯрои Ҳамкорӣ дар навбати худ мувассаф аст, иттилооти дархостшударо ба Комиссияи Парлумонӣ фароҳам орад.

Ба Комиссияи Парлумонии Ҳамкорӣ оиди тавсияҳои Шӯрои Ҳамкори итилоот дода мешавад.

Комиссияи Парлумонии Ҳамкорӣ ҳақ дорад ба Шӯрои Ҳамкорӣ тавсия дихад.

МОДДАИ 85

1. Дар доираи ҳамин Созишнома ҳар кадоме аз Тарафҳо ўҳдадор мешавад, ки дастрасии озоди бетабъизи шахсҳои ҳукуқии Тарафи дигарро, чунон, ки барои шаҳрвандони худ аст, ба мақомоти салоҳиятдори судӣ ва маъмурӣ Тарафҳо барои ҳимояи ҳуқуқҳои фардӣ ва ҳукуқи моликият, аз ҷумла ҳуқуқҳое, ки ба моликияти ақлӣ, саноатӣ ва тиҷоратӣ мансубанд, таъмин намояд.

2. Тарафҳо дар доираи ваколатҳои даҳлдори худ:

- ташвиқи истифода аз ҳакамотро дар ҳалли баҳсҳои марбут ба муомила ва амалиётҳои тиҷоратию ҳамкориҳое, ки субъектҳои хочагидории Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Иттиҳод ба амал мебароранд, ба роҳ мемонанд;
- ба он мувофиқат мекунанд, ки агар баҳс ба ҳакамот супорида шуда бошад, ҳар кадом аз тарафҳои баҳс метавонад, агар қоидаҳои маркази ҳакамот, ки Тарафҳо интихоб намудаанд, чизи дигарро пешбинӣ нанамуда бошад, ҳаками ҳудро новобаста ба табияти шаҳрвандиаш таъйин кунанд ва раиси ҷунин ҳакамот ё ҳаками ягона мумкин аст шаҳрванди давлати сеюм бошад;
- ба субъектҳои хочагидории худ тавсия медиҳанд, ки бо мувофиқати байни ҳамдигар меъёрҳои ҳуқуқиеро, ки дар қарордодҳои онҳо истифода мегарданд, муайян намоянд;
- ташвиқи истифодаи қоидаҳои ҳакамоти дар Комиссияи СММ оид ба ҳуқуқи байналмилалии савдо (UNCITRAL) таҳиягардида ва ҳаками ҳар кадом маркази давлатҳои иштирокчии Конвенсия оид ба зътироф ва истифодаи ҳуқуқии қарорҳои ҳакамоти хориҷиро, ки дар Ню-Йорк 10 июни соли 1958 ба имзо расидааст, ба роҳ мемонанд.

МОДДАИ 86

Ҳеч чиз дар ин Созишнома барои дар доираи ваколатҳои худ аз ҷониби Тарафҳо андешидани ҳар кадом тадбire:

- а) ки онҳо барои пешгирии ошкор гардидан иттилооти ба амнияти онҳо зарари ҷиддӣ расонанда зарур мешуморанд;
- б) ки ба истеҳсол ё фурӯши аслиҳа, муҳиммоти ҷангӣ ё молҳои таъйиноти ҳарбӣ дошта ё тадқиқот, таҳия ё истеҳсолоти дорои мақсадҳои мудофиавӣ даҳл доранд, ба шарте, ки ҷунин тадбирҳо шароити рақобатро нисбат ба молҳои таъйиноти маҳсуси ҳарбӣ надошта бад насозанд;
- в) ки онҳо барои бехатарии худ дар ҳолати вайронкории ҷиддии дохилии вобаста ба ҳифзи қонуну тартибот дар замони ҷанг, ё ҷиддан шиддат ёфтани вазъияти байналмилалӣ, ки ба сар задани ҷанг таҳдид меқунад, ё бо мақсади иҷрои ўҳдадориҳои базиммагирифта барои ҳифзи сулҳ ва амнияти байналмилалӣ муҳим мешуморанд;
- г) ки онҳо барои риоя намудани ўҳдадориҳои вобаста ба назорати молҳо ва технологияҳои саноатии дорои истифодаи таъйиноташон духура зарур мешуморанд, монеъ намегардад.

МОДДАИ 87

1. Дар соҳаҳое, ки бо ин Созишнома фаро гирифта мешаванд ва бе маҳдуд соҳтани ин ё он муқаррароти дар он дарҷёфта:
 - мувофиқатҳое, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон нисбат ба Иттиҳод ба кор мебарад, набояд боиси афзудани табъиз нисбат ба Ҷавлатҳои аъзо, шаҳрвандони онҳо ё ширкату фирмажои онҳо гардад;
 - мувофиқатҳое, ки Иттиҳод нисбат ба Ҷумҳурии Тоҷикистон ба кор мебарад, набояд боиси афзудани табъиз нисбат ба Ҷумҳурии Тоҷикистон, шаҳрвандони он ё ширкату фирмажои он гардад;
2. Муқаррароти параграфи 1 ҳукуки Тарафҳоро дар истифода бурдани муқаррароти даҳлдори қонунгузории андоз нисбат ба андозсупорандагоне, ки ҷои истиқоматашон ҳолати мушаххасро надорад, маҳдуд намесозад.

МОДДАИ 88

1. Ҳар кадоме аз Тарафҳо метавонад ба Шӯрои ҳамкорӣ ҳар гуна баҳсеро, ки ба истифода ё тафсири ин Созишнома даҳл дорад, супорад.
2. Шӯрои ҳамкорӣ метавонад баҳсро ба воситай тавсия додан ҳал намояд.

3. Дар ҳолате, ки агар баҳс тибқи параграфи 2 ҳамин Модда ҳал нагардад, ҳар кадоме аз Тарафҳо метавонад Тарафи дигарро дар хусуси таъин кардани миёнарави созиш хабар дижад; Тарафи дигар дар ин ҳолат миёнарави дуюми созишро дар давоми ду моҳ таъин мекунад. Барои мақсадҳои тартиботи мазкур, Иттиҳод ва Давлатҳои аъзо ҳамчун як тарафи баҳс дониста мешаванд.

Шӯрои ҳамкорӣ миёнарави сеюми созишро таъин менамояд.

Тавсияҳои миёнаравҳои созиш бо аксарияти овозҳо қабул карда мешаванд.
Чунин тавсияҳо барои Тарафҳо ҳатмӣ намебошанд.

МОДДАИ 89

Тарафҳо мувофиқат доранд, ки ба тартиби фаврӣ машваратҳоро аз тариқи каналҳои дахлдор ва бо дарҳости яке аз Тарафҳо оид ба ҳар масъалае, ки ба тафсир ё истифодабарии ин Созишнома ё дигар ҷанбаҳои муносибатҳои байни Тарафҳо дахл дорад, баргузор намоянд.

Муқаррароти ин Модда ба Моддаҳои 12, 88 ва 94 таъсир надорад ва бе маҳдуд соҳтани онҳо татбиқ меёбад.

Шӯрои ҳамкорӣ метавонад барои ҳалли чунин ихтилофҳо тавсияҳо таҳия созад.

МОДДАИ 90

Низоми ба Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯи ин Созишнома пешниҳодшаванда ба ҳеч вაҷӯ нисбат ба низоме, ки Давлатҳои аъзо ба яқдигар пешниҳод мекунанд, муносибтар нест.

МОДДАИ 91

Барои ҳадафҳои Созишномаи мазкур истилоҳи «Тарафҳо» маънни Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз як тараф, ва Иттиҳод ё Давлатҳои аъзои онро, тибқи салоҳияти онҳо, аз тарафи дигар дорад.

МОДДАИ 92

Ба ҳамон андозае, ки масъалаҳои дар ин Созишнома фаро гирифташуда дар шартномаи Паймони энергетикӣ ва Протоколҳои марбут ба он пешбинӣ шудаанд, чунин Шартнома ва Протоколҳо баъди эътибор пайдо кардан нисбат ба ин масъалаҳо татбиқ мегарданд, вале танҳо ба ҳамон андозае, ки чунин татбиқ дар ин ҳуҷҷатҳо пешбинӣ карда мешавад.

МОДДАИ 93

Созишномаи мазкур нахуст ба мӯҳлати 10 сол баста шудааст. Ва пас аз гузаштани ин мӯҳлат сол ба сол аз нав оғоз меёбад то даме, ки яке аз Тарафҳо тарафи дигарро ба таври ҳаттӣ аз қатъи эътибори он шаш моҳ пеш аз гузаштани мӯҳлат оғоҳ кунад.

МОДДАИ 94

1. Тарафҳо ҳар гуна тадбирҳои умумӣ ва маҳсусро, ки барои иҷроӣ ўҳдадориҳо аз рӯи ин Созишнома заруранд, меандешанд. Онҳо қўшиш мекунанд, ки мақсадҳои дар Созишнома баёнёфта ба амал бароварда шаванд.
2. Агар яке аз Тарафҳо гумон кунад, ки Тарафи дигар ўҳдадориҳои ин Созишнома ба зимма гузоштаро иҷро намекунад, пас вай ҳақ дорад тадбирҳои дахлдорро ба амал барорад. Пеш аз ин, ба истиснои ҳолатҳои маҳсусан таъцилӣ, вай ба Шўрои ҳамкорӣ тамоми маълумоти дахлдорро, ки барои муфассал омӯхтани вазъият зарур аст, чиҳати ёфтани роҳи ҳалли барои Тарафҳо қобили қабул, пешниҳод мекунад.

Ҳангоми интихоби чунин тадбирҳо бояд бартарӣ ба ҳамон тадбирҳое дода шавад, ки ҳар чи камтар амали ин Созишномаро халалдор мекунанд. Шўрои ҳамкорӣ бетаъхир дар бораи ин тадбирҳо хабар мерасонад, агар Тарафи дигар инро дархост намояд.

МОДДАИ 95

Замимаҳои I, II, III ва IV дар якҷо бо Протокол оид ба мусоидати байниҳамдигарии маъмурӣ қисми чудонашаванди ин Созишномаро ташкил медиҳанд.

МОДДАИ 96

Созишномаи мазкур то даме, ки ҳуқуқои ҳамто ба шахсони воқей ва субъектҳои ҳочагидорӣ дар чаҳорҷӯбай ин Созишнома муҳайё мегарданд, он ҳуқуқҳоеро, ки дар айни замон ба субъектҳои мазкур тибқи Созишномаҳое, ки чанд Давлатҳои аъзоро, аз як тараф, ва Ҷумҳурии Тоҷикистонро, аз тарафи дигар, ба ҳам мепайванданд, фаро наҳоҳад гирифт, ба истиснои соҳаҳое, ки салоҳиди худи Иттиҳод мебошанд ва ба вазифаҳои Давлатҳои аъзоро, ки аз тақозои Созишномаи мазкур дар соҳаҳое, ки дар салоҳиди он мебошанд, бармеоянд, ҳалалдор намешаванд.

МОДДАИ 97

Созишномаи мазкур, аз як тараф, дар ҳудуде, ки Созишнома дар бораи Иттиҳоди Иқтисодии Аврупо ва Иттиҳоди Аврупо оиди Энергияи Атом корбаст мешавад, мувоғики шартҳое, ки дар он ду Созишнома мундариҷ аст, ва дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз тарафи дигар, корбаст мешавад.

МОДДАИ 98

Котиби Генералии Шӯрои Иттиҳоди Аврупо маҳфуздорандай Созишномаи мазкур мебошад.

МОДДАИ 99

Нусхай асли Созишномаи мазкур дар назди Котиби Генералии Шӯрои Иттиҳоди Аврупо маҳфуз аст. Нусхаҳои он, ки ба забонҳои олмонӣ, англисӣ, даниягӣ, испанӣ, эстонӣ, финӣ, фаронсавӣ, юнонӣ, маҷорӣ, италянӣ, латвий, литовӣ, малтой, ҳолландӣ, полякӣ, португалӣ, словакӣ, словенӣ, шведӣ, чехӣ ва тоҷикӣ мебошанд, ҳамагӣ мақоми баробари нусхай аслро доранд.

МОДДАИ 100

Созишномаи мазкур аз ҷониби Тарафҳо тибқи муқаррароти низоми коргузории дохилии худ ба тасвиб расида аст.
Созишномаи мазкур рӯзи нахустини моҳи дуюм пас аз он санае, ки Тарафҳо Котиби Генералии Шӯрои Иттиҳоди Аврупоро оиди анҷом додани муқаррароте, ки зикрашон дар боло гузашт, огоҳ меқунанд, эътибор ҳоҳад пайдо кард.

Аз лаҳзаи эътибор пайдо кардан ва дар он ҳачме, ки муносибатҳои миёни Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Иттиҳодро фаро мегирад, Созишномаи мазкур Созишномаро дар бораи савдо, тиҷорат ва ҳамкории иқтисодии миёни Иттиҳоди Иқтисодии Аврупо, аз як тараф, ва Иттиҳоди Ҷумҳуриҳои Шӯравии Социалистӣ, аз тарафи дигар, ки дар Брюссел 18 декабри с. 1989 ба имзо расида буд, иваз ҳоҳад кард.

МОДДАИ 101

Агар ҳолате рух диҳад, ки то пурра ба анҷом расидани коргузории зарурӣ барои эътибор пайдо кардани Созишномаи мазкур муқаррароти бархе аз фаслҳои Созишномаи мазкур дар шакли созишномаи муваққатие, ки миёни Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Иттиҳод корбаст шаванд, Тарафҳо мувоғиқанд, ки дар чунин вазъиятҳо ифодаи «санаи эътибор пайдо кардани Созишномаи мазкур» маънни санаи эътибор пайдо кардани чунин созишномаи муваққатиро дошта бошад.

САНАДИ ХОТИМАВӢ

AF/TJ/CE/tj 1

AF/TJ/CE/tj 2

Намояндағони ваколатдор:

ШОҲИГАРИИ БЕЛГИЯ,
ҶУМҲУРИИ ЧЕХИЯ,
ШОҲИГАРИИ ДАНИЯ,
ҶУМҲУРИИ ФЕДЕРАЛИИ ОЛМОН,
ҶУМҲУРИИ ЭСТОНИЯ,
ҶУМҲУРИИ ЮНОН,
ШОҲИГАРИИ ИСПАНИЯ,
ҶУМҲУРИИ ФАРОНСА,
ИРЛАНДИЯ,
ҶУМҲУРИИ ИТАЛИЯ,
ҶУМҲУРИИ КИПР,
ҶУМҲУРИИ ЛИТВА,
ҶУМҲУРИИ ЛАТВИЯ,

ХЕРСОГИИ БУЗУРГИ ЛЮКСЕМБУРГ,

ЧУМҲУРИИ МАЧОРИСТОН,

ЧУМҲУРИИ МАЛТА,

ШОҲИГАРИИ НИДЕРЛАНДҲО,

ЧУМҲУРИИ АВСТРИЯ,

ЧУМҲУРИИ ПОЛША,

ЧУМҲУРИИ ПОРТУГАЛИЯ,

ЧУМҲУРИИ СЛОВЕНИЯ,

ЧУМҲУРИИ СЛОВАКИЯ,

ЧУМҲУРИИ ФИНЛАНДИЯ,

ШОҲИГАРИИ ШВЕД,

ШОҲИГАРИИ МУТТАҲИДАИ БРИТАНИЯИ КАБИР ВА ИРЛАНДИЯИ
ШИМОЛӢ,

Тарафҳои паймонбанди Созишномаи муассиси ИТТИҲОДИ АВРУПО ва муассиси ИТТИҲОДИ АВРУПОИИ ЭНЕРГИЯИ АТОМӢ, ки сипас “Давлатҳои аъзо” номида мешаванд, ва

ИТТИҲОДИ АВРУПО ва ИТТИҲОДИ АВРУПОИИ ЭНЕРГИЯИ АТОМӢ
ки сипас “Иттиҳод” номида мешаванд

аз як тараф,

ва намояндагони ваколатдори Ҷумҳурии Тоҷикистон

аз тарафи дигар

дар шаҳри Люксембург рӯзи 11 октябри соли 2004 барои имзо кардани Созишномаи дар бораи шарикӣ ва ҳамкорӣ миёни Иттиҳодҳои Аврупо ва Давлатҳои онҳо, аз як тараф, ва Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз тарафи дигар, ки сипас ҳамчун “Созишнома” ном бурда мешавад, ҷамъ шуданд ва матн(ҳо)и санадҳои зеринро қабул карданд:

Созишнома, Замимот ба Созишнома, ва Протоколи зерин:

Протокол дар бораи мусоидати маъмурӣ ҳамдигарӣ дар масъалаҳои гумруқӣ.

Намояндагони салоҳиятдори Давлатҳои аъзо ва Иттиҳод ва намояндагони салоҳиятдори Ҷумҳурии Тоҷикистон матни Эъломияҳои Муштарак, ки дар поён ёдоварӣ мешаванд ва бадин Санади Хотимавӣ замима мегардад, қабул карданд:

Эъломияи муштарак дар бораи маълумотҳое, ки хусусияти шахсӣ доранд.

Эъломияи Муштарак дар бораи Моддаи 5-и Созишнома.

Эъломияи Муштарак дар бораи Моддаи 13-и Созишнома.

Эъломияи Муштарак дар бораи мағҳуми “назорат”, ки дар Моддаи 23, банди б, ва 34 омада аст

Эъломияи Муштарак дар бораи Моддаи 33-и Созишнома

Эъломияи Муштарак дар бораи Моддаи 40-и Созишнома

Эъломияи Муштарак дар бораи Моддаи 94-и Созишнома

Намояндагони ваколатдори Давлатҳои аъзо ва Иттиҳод ва намояндагони салоҳиятдори Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамчунин Санади Эъломияи Комиссия ва Шӯрои Иттиҳоди Аврупоро оиди ҳамон нуқтае, ки қабули дубораи муҳочирони ғайриқонунӣ (Моддаи 70)-ро фаро мегирад ва бадин Санади Хотимавӣ замима мегардад, қабул карданд.

Намояндаҳои ваколатдори давлатҳои аъзои ҳам Иттиҳод ва ҳам намояндаҳои ваколатдори Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамчунин Акти зеринро оид ба мубодилаи номаҳо, ки ба Акти Фарҷомӣ замима мегардад, қабул намуданд.

Мубодилаи номаҳо миёни Иттиҳод ва Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба созмон додани ширкатҳо.

Намояндаҳои ваколатдори Давлатҳои аъзо ва намояндаҳои ваколатдори Иттиҳод ва намояндаҳои ваколатдори Тоҷикистон, инчунин Акти Эъломияи зеринро қабул намуданд, ки ба Акти Фарҷомии мазкур замима мегардад:

Эъломияи Ҳукумати Фаронса

РУЙХАТИ ҲУЧҖАТҲОИ ЗАМИМАШАВАНДА

Замимаи I. Рӯйхати тавзехотии бартариҳое, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон ба дигар Қишварҳои Мустақил тибқи параграфи 3-и Моддаи 7 пешниҳод карда аст.

Замимаи II. Шартҳои Иттиҳод тибқи параграфи 2-и Моддаи 21

Замимаи III. Хизматҳои молиявӣ мувофиқи параграфи 3-и Моддаи 23

Замимаи IV. Конвенсия оиди моликияти ақлӣ, саноатӣ ва тиҷоратӣ, ки дар Моддаи 39 зикр ёфтаанд.

Протокол дар бораи ёрии дучонибаи маъмурӣ дар масъалаҳои гумруқӣ

ЗАМИМАИ I

РУЙХАТИ ТАВЗЕХОТИИ БАРТАРИХОЕ, КИ
ЦУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН МУТОБИҚИ МОДДАИ 7, ПАРАГРАФИ З
БА ИТТИҲОДИ ДАВЛАТҲОИ МУСТАҚИЛ
ПЕШНИҲОД МЕНАМОЯД.

1. Ҷумҳурии Беларус, Ҷумҳурии Қазоқистон, Ҷумҳурии Қирғизистон,
Федератсияи Россия: бочҳои гумруқӣ ситонда намешаванд.
2. Молҳое, ки мувофиқи шартномаҳои ҳамкориҳои саноатии кишварҳои
ИДМ интиқол дода мешаванд, андозбандӣ намешаванд.
3. Сертификати мутобиқат барои истеҳсолоти силсилавӣ (сериявӣ) аз
тарафи ҳамаи кишварҳои ИДМ эътироф шуда дар асоси он Сертификати
миллии мутобиқат тартиб дода мешавад.
4. Системаи маҳсуси пардохтҳои ҷорӣ барои тамоми кишварҳои ИДМ.
5. Шароитҳои маҳсуси транзит барои тамоми кишварҳои ИДМ.

ЗАМИМАИ II**ШАРТҲОИ МУҚАРРАРКАРДАИ ИТТИҲОД
ТИБҚИ МОДДАИ 21, ПАРАГРАФИ 2****Саноати истихрочи маъдан**

Дар бархе аз Давлатҳои аъзо барои ширкатҳое, ки таҳти назорати Иттиҳод қарор надоранд баҳри истихрочи захираҳои табиий ва маъданӣ эҳтимол консесия лозим шавад.

Шикори моҳӣ

Дастрасӣ ба манбаҳои биологӣ ва захираҳои моҳӣ, ки дар обҳои баҳрии дар тобеянату зери юрисдиксияи Давлатҳои аъзо қарор доранд ва ҳуқуқи истифодаро аз онҳо танҳо киштиҳое доранд, ки зери парчами Давлатҳои аъзои Иттиҳод мебошанд ва дар ҳудуди Иттиҳод ба қайд гирифта шудаанд, агар муқаррароте дигар ин ҳуқуқро ба давлатҳои ғайр надода бошанд.

Хариди моликияти ғайриманқул

Хариди моликияти ғайриманқул аз ҷониби давлатҳое, ки аъзои Иттиҳод нестанд, дар бархе аз Давлатҳои Иттиҳод маҳдуд аст.

Хизматҳои аудиовизуалӣ, аз ҷумла радио:

Режими миллӣ истеҳсол ва пахши иттилоот, аз ҷумла, радиошунавоӣ ва дигар шаклҳои пахши оммавии иттилоот метавонад барои фаъолияти аудиовизуали, ки ба бархе меъёрҳои пайдоишӣ ҷавобгуст, муқаррар шуда бошад, вале ин зерсоҳтори радиошунавоиро барои интиқоли чунин корҳои аудиовизуали фаро намегирад.

Хизматҳои қасбӣ

Хизматҳое, ки ба шахсони воқеи, ки шаҳрвандони Давлатҳои аъзо мебошанд, муқаррар шудаанд. Ин гуна шахсон дар шароитҳои муайян метавонанд ширкатҳо барпо қунанд.

Кишоварзӣ

Режими миллӣ дар бархе аз Давлатҳои аъзо нисбати ширкатҳое, ки дар зери назорати Иттиҳод нестанду меҳоҳанд ширкатҳои кишоварзӣ барпо қунанд, истифода намешавад. Дар бораи харидории токзорҳо аз ҷониби ширкатҳое, ки аз назорати Иттиҳод берунанд, бояд ҳабар дода шавад, ва, агар зарур бошад, иҷозати расмӣ гирифта шавад.

Хидмати агентии иттилоот

Дар бархе аз Давлатҳои аъзо иштироки хориҷиён дар ширкатҳои нашриётӣ ва ё ширкатҳои телевизиону радиё маҳдуд аст.

ЗАМИМАИ III

ХИДМАТҲОИ МОЛИЯВИЕ,
КИ МАНЗУРИ МОДДАИ 23 ПАРАГРАФИ З МЕБОШАНД.

Мафхуми «хизматҳои молиявӣ» ҳар хизмати хусусияти молиявӣ доштаро, ки аз ҷониби пешниҳодкунандай хизмати молиявии яке аз Тарафҳо расонида мешавад, мекунад фаро мегирад. Хизматҳои молиявӣ фарогири чунин навъи фаъолиятҳо мебошанд:

А. Ҳамаи хизматҳои бимавӣ ва хизматҳое, ки аз онҳо бар меоянд.

1. Бимаи мустақим (ҳамчунин бимаи шарикӣ):

- бимаи ҷон
- дигар бима ба ҷуз бимаи ҷон.

2. Бимаи дубора ва гузашти дубора.

3. Фаолияти миёнаравҳои бимавӣ, аз қабили брокеру агентҳо.

4. Хидматҳои иловагии бима, ҳамчун машварат, омори мақомоти бима, баҳодиҳии ба дараҷаи воқеияти хавф ва осеб.

Б. Хизматҳои бонкӣ ва дигар хизматҳои молиявӣ (ба истиснои бима):

1. Қабули пасандоз ва дигар маблагҳои баргарданда аз аҳолӣ фондҳои ҷамъиятии ҷубронӣ.

2. Ҳама гуна қарзҳо, аз он ҷумла қредитҳои ҳарҷӣ, ипотекӣ, факторинг ва барои муомилоти тиҷоратӣ.
3. Лизинг молиявӣ-иҷорӣ.
4. Тамоми хизматҳои пардохтӣ ва интиқоли пул, мисли kortҳои кредитӣ ё kortҳои пардохтӣ, чекҳои бонкиву сафарӣ.
5. Амонат ва вазифаҳо.
6. Савдо аз номи худ ва ё номи муштариён ё дар биржа, ё бозори берун аз он, ё дигар, аз он ҷумла:
 - а) воситаҳои бозори молиявӣ (чек, сертификати депозитӣ ва т.к.)
 - б) мубодилаи арз
 - в) амалиёт, аз ҷумла фючерс ва оптионҳо
 - г) фоизҳои табдили пул ва фоизҳои қарз ва маҳсулоти онҳо ҳамчун swap (мубодила), созишномаҳо оиди замонат ва т.к;
 - д) саҳмҳои фоизхури гузаранда;
 - е) ва дигар воситаҳои активи молиявӣ, ки метавонанд мавриди муомила бигарданд, аз ҷумла захираҳои металҳои гаронбаҳо.

7. Ширкат дар интишори ҳама намудҳои қофази арзишнок, аз он ҷумла, дар имзову чойгиркунии қофазҳои арзишнок (хусусӣ ва умумӣ) ба сифати агент ва хизматгузории марбути интишор.
8. Фаъолият ба ҳайси брокери арз.
9. Идораи амвол, аз он ҷумла, идораи маблагҳои нақдӣ ва сармоягузориш, ҳамаи шаклҳои идораи маблаггузории маҷмӯй, идораи фонди нафақа, оид ба нигаҳдории депозит ва амалиёти трастӣ.
10. Хизматгузорӣ оид ба супоридани қарзу андоз ва пардохтҳои дигари вобаста ба активҳои молиявӣ, аз ҷумла, қофазҳои арзишнок ва дигар васоити муомилотӣ.
11. Хизматгузории машваратӣ доир ба молия ва дигар хизматгузории ёридиҳанда аз руи ҳамаи намудҳои фаъолияте, ки дар бандҳои 1 то 10-и боло зикр шудаанд, аз ҷумла, пешкаши маводи ахборотиву таҳлилий оид ба кредит, таҳқику тавсияҳо зимни масоили сармоягузорӣ ва чойгиркунии қофазҳои арзишнок, муҳаҷӯё кардани тавсияҳо перомуни хариди ширкат, бозсозӣ ва стратегияҳои ширкатҳо.
12. Пешниҳоду интиқоли ахбороти молиявӣ, коркарди маълумоти молиявӣ ва пешниҳоди барномаи мутобики таъминотӣ аз ҷониби таъминкунандагон хизматҳои дигари молиявӣ.

Намудҳои зерини фаъолият аз мағҳуми хизматгузории молиявӣ истисно мешаванд:

- a) амалиёте, ки аз ҷониби бонкҳои марказӣ ва дигар мақомоти давлатӣ зимни гузарондани сиёсати кредитиву пулӣ ва сиёсате, ки ба қурби арзӣ алоқаманд аст, татбиқ карда мешавад;

б) амалиёте, ки аз ҷониби бонкҳои марказӣ, мақомоту департаментҳои ҳукуматӣ ва ё ташкилотҳои давлатӣ аз ҳисоб ва ё ба кафолати ҳукумат гузаронда мешаванд, ба истиснои лаҳзаҳое, ки амалиёти мазкурро агар хизматгузорони молиявӣ дар асоси рақобат бо мақомоти мушобехи давлатӣ татбиқ созанд;

в) амалиёте, ки як қисмати таркибии низоми қонунии бимаи иҷтимоӣ ва таъминоти нафақавиро ташкил медиҳад, ба истиснои лаҳзаҳое, ки ин амалиёт аз ҷониби хизматгузорони молиявӣ зимни рақобат бо мақомоти мушобехи давлативу инфиродӣ татбиқ мешавад.

ЗАМИМАИ IV

КОНВЕНСИЯ ОИД БА ҲИФЗИ МОЛИКИЯТИ МАҶНАВӢ,
САНОАТӢ ВА ТИЧОРАТӢ (КИ МАНЗУРИ МОДДАИ 39 МЕБОШАД)

1. Моддаи 39 (2) ба мувофиқатҳои бисёрчонибаи зерин дахл дорад:
 - Конвенсияи байналмилалӣ оид ба ҳимояи иҷроқунандагон, истеҳсолкунандагони фонограммаҳо ва ташкилотҳои пахши радиоӣ (Рим, соли 1961);
 - Протокол ба Созишномаи Мадрид, ки ба бақайдгирии байналмилалии нишонҳои молӣ дахл дорад (Мадрид, соли 1989);
 - Конвенсияи байналмилалӣ оид ба ҳифзи намудҳои нави растаниҳо (UPOV) (Санади Женева, соли 1991).
2. Шӯрои ҳамкорӣ метавонад истифодаи Моддаи 39 (2)-ро ба тавофуқҳои бисёрчонибаи дигар тавсия намояд. Дар ҳолати сар задани мушкилоти вобаста ба моликияти зеҳнӣ, саноатӣ ва тиҷоратӣ, ки ба шароити савдо дахл доранд, бо дарҳости ҳар кадоме аз Тарафҳо бояд машваратҳои фаврӣ бо мақсади таҳия соҳтани роҳҳои ҳалли барои ҳамдигар қобили қабул, анҷом дода шаванд.

3. Тарафҳои аҳдкунанда аҳамияти ўҳдадориҳои аз конвенсияҳои бисёрчонибаи зерин барояндаро таъкид менамоянд:
 - Конвенсияи Париж оид ба ҳимояи моликияти саноатӣ (Санади Стокголм, соли 1967 бо иловаҳои соли 1979);
 - Созишнома дар бораи ҳамкориҳо дар соҳаи патент (Вашингтон, соли 1970 бо испоҳоти соли 1979 ва тағйироти соли 1984);
 - Конвенсияи бозрасишуудаи Берн оид ба ҳимояи асарҳои адабӣ ва бадеӣ (соли 1986 бо охирин испоҳоти соли 1979);
 - Созишнома оид ба нишони тиҷоратӣ (Женева, соли 1994).

4. Баробари эътибор пайдо кардани ин Созишнома Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ширкатҳо ва шаҳрвандони Иттиҳод оид ба эътироф ва ҳимояи моликияти зеҳнӣ, саноатӣ ва тиҷоратӣ низомеро пешниҳод менамояд, ки аз мусоидии низоми ба ҳар қадом кишвари сеюм тибқи созишномаҳои дучониба пешниҳодшаванда, камтар набошад.

5. Муқаррароти параграфи 4 нисбат ба бартариҳое, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҳар қадом кишвари сеюм дар асоси мутакобилан фаъол медиҳад, инчунин бартариҳое, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон ба кишварҳои дигари собиқ ИЧШС медиҳад, татбиқ наҳоҳанд шуд.

ПРОТОКОЛ
ОИД БА МУСОИДАТИ БАЙНИХАМДИГАРИИ МАҶОМОТИ
МАЪМУРӢ ДАР МАСъАЛАҲОИ ГУМРУКӢ

МОДДАИ 1

Мафҳумҳо

Барои ҳадафҳои ин Протокол:

- а. «қонунгузории гумруқӣ» маънои ҳама гуна муқаррароти ҳуқуқӣ ё танзимкунандаеро дорад, ки дар қаламрави Тарафҳои аҳдкунанда нисбат ба воридот, содирот ва транзити молҳо ва ҳар гуна тартиботи гумрукии вобаста ба онҳо истифода мегардад, аз ҷумла тадбирҳои маънъунанда, маҳдудкунанда ва назоратӣ, ки Тарафҳо қабул кардаанд;
- б. «мақоми дархосткунанда» маънои мақоми салоҳиятдори маъмуриеро дорад, ки Тарафе бо ин мақсадҳо таъин намудааст ва он дархостро дар бораи мусоидат кардан дар масъалаҳои гумруқӣ, пешниҳод мекунад;
- в. «мақоми дархостшаванда» маънои мақоми салоҳиятдори маъмуриеро дорад, ки Тарафе бо ин мақсадҳо таъин намудааст ва он дархостро дар бораи мусоидат кардан дар масъалаҳои гумруқӣ, қабул мекунад;
- г. «маълумотҳои шахсӣ» тамоми маълумотҳоеро мефаҳмонад, ки ба шахси ташхишкардашуда ё ташхисшаванда даҳл доранд;
- д. «камалҳое, ки қонунгузории гумрукиро вайрон мекунанд» маънои ҳама гуна вайронкунии қонунгузории гумруқӣ, инчунин ҳар гуна қӯшиши вайрон кардани чунин қонунгузориро дорад.

МОДДАИ 2

Соҳаи татбиқ

1. Тарафҳо ба тарз ва бо шартҳое, ки дар асоси ин Протокол гузашта шудаанд, дар таъмин намудани истифодаи дурусти қонунгузории гумrukӣ, маҳсусан, ҷиҳати пешгирий кардан, ошкор намудан ва таҳқиқоти ҳолатҳои вайрон кардани ин қонунгузорӣ, ба ҳамдигар ёрӣ мерасонанд.
2. Мусоидат кардан дар масъалаҳои гумrukӣ, чунон ки дар ин Протокол муайян карда шудааст, ба ҳар кадом мақоми маъмурӣ Тарафҳо, ки салоҳияти истифодабарии ин Протоколро дорад, татбиқ мегардад. Он ба қоидаҳои танзимкунандай мусоидати байніҳамдигарӣ дар масъалаҳои мубориза бо ҷинояткорӣ, зарар намерасонад. Вай инчунин ба иттилооте, ки бинобар ваколатҳо бо тақозои мақомоти судӣ истифода мегардад, даҳл надорад, ба истиснои ҳолатҳое, ки чунин мақомот ба он розӣ бошанд.

МОДДАИ 3

Мусоидат аз рӯи дарҳост

1. Бо муроҷиати мақоми дарҳосткунанда мақоми дарҳостшаванда тамоми иттилооти даҳлдорро ҷиҳати фароҳам овардани имконият барои таъмини иҷрои муносиби қонунгузории гумrukӣ, аз ҷумла иттилооти марбут ба тадбирҳои ба нақша гирифташаванда ё анҷом додашаванда, ки чунин қонунгузориро вайрон мекунанд, ё мумкин аст бо вайрон кардани ин қонунгузорӣ ба амал бароварда шаванд, ба мақоми дарҳосткунанда пешниҳод мекунад.

2. Бо муроциати мақоми дархосткунанда мақоми дархостшаванда ба ӯ:

- а. дар хусуси ба тартиби лозим ба қаламрави Тарафи дигар ворид шудан ё нашудани молҳое, ки аз қаламрави яке аз Тарафҳо содир мешаванд, ҳабар медиҳад ва ҳангоми зарурат, тартиботи гумрукии нисбат ба молҳо анҷом додашударо қайд менамояд;
- б. дар хусуси ба тартиби лозим ба қаламрави Тарафи дигар ворид шудан ё нашудани молҳое, ки аз қаламрави яке аз Тарафҳо содир мешаванд, ҳабар медиҳад ва ҳангоми зарурат, тартиботи гумрукии нисбат ба молҳо анҷом додашударо қайд менамояд;

3. Бо муроциати мақоми дархосткунанда мақоми дархостшаванда дар доираи муқаррароти ҳуқуқӣ ва танзимии худ тадбирҳои заруриро барои таъмини назорати доимии:

- а. шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, ки нисбат ба онҳо асоси кофии гумон бурдан, ки онҳо қонунгузории гумрукиро вайрон кардаанд ё вайрон мекунанд, мавҷуд аст;
- б. ҷойҳои анборкуни молҳо, ки гумон меравад дар он қонунгузории гумрукӣ қасдан вайрон карда мешавад;

в. интиқоли молҳо, ки гумон меравад дар он қонунгузории гумруқӣ қасдан вайрон карда мешавад;

г. воситаҳои нақлиёт, ки нисбат ба онҳо барои гумон бурдан, ки онҳо бо вайронкунни қонунгузории гумруқӣ истифода шудаанд, ё мумкин аст истифода шаванд, асос вучӯд дорад,
ба амал мебарорад.

МОДДАИ 4

Мусоидат бе дарҳост

Тарафҳо бояд бо ташаббуси худ ба ҳамдигар тибқи қонунҳо, қоидаҳо ва дигар ниҳодҳои ҳуқуқӣ ёрӣ расонанд, агар онҳо гумон кунанд, ки ин барои дуруст истифо кардани қонунгузории гумруқӣ зарур аст, маҳсусан вақте ки онҳо дар хусуси:

-тадбирҳое, ки ба амалиётҳои асос ёфтаанд, ки ба чунин қонунгузорӣ муҳолифанд ва мумкин аст барои тарафи дигар аҳамият дошта бошанд;

- восита ва усулҳои нав, ки барои иҷрои чунин амалиётҳои хилофкорона истифода бурда мешаванд;

- молҳое, ки дар амалиётҳои хилофи қонунгузории гумруқӣ фаро гирифта шудаанд;

- шахсҳои воқеӣ ва ҳуқуқие, ки нисбат ба онҳо асоси гумон бурдан, ки дар анҷом додани амалиётҳои хилофи қонунгузории гумруқӣ ҷалб шудаанд ё ҷалб шуда буданд, мавҷуд аст;
- воситаҳои нақлиёт, ки нисбат ба онҳо барои гумон бурдан, ки онҳо дар амалиётҳои хилофи қонунгузории гумруқӣ истифода шудаанд, ё мумкин аст истифода шаванд, асос вуҷуд дорад, иттилоотро дар иҳтиёր доранд.

МОДДАИ 5

Дастрас/хабардор кардан

Бо ҳоҳиши кишвари дарҳосткунанда мақомоти ҳокимияти дарҳостшавандада бояд мутобиқи қонунгузории худ тамоми тадбирҳои заруриро барои:

- дастрас кардани ҳамаи ҳӯҷҷатҳо,
- хабардор кардан дар ҳусуси қарорҳо,

ки аз кишвари дарҳосткунанда содир шуда таҳти амали ин Протокол қарор мегиранд ва ба адресати дар қаламрави он истиқомат ё иқоматкунанда даҳл доранд, ба амал барорад. Дар чунин ҳолатҳо нисбат ба дарҳостҳои вобаста ба коммуникатсия ё хабардоркуни ҷадвали 6, банди 3 истифода мешавад.

МОДДАИ 6

Шакл ва мазмуни дархости мусоидат

1. Дархостҳо мутобики Протокол бояд дар шакли хаттӣ ба расмият дароварда шаванд. Ҳуччатҳои барои иҷрои чунин дархостҳо зарурӣ бояд ҳамроҳи онҳо бошанд. Ҳангоми таъцилӣ будани вазъият мумкин аст, ки дархостҳои шифоҳӣ қабул карда шаванд, valee онҳо бояд бетаъхир дар сурати хаттӣ тасдиқ карда шаванд.
2. Дархостҳо тибқи параграфи 1 ҳамин модда иттилооти зеринро дарбар мегиранд:
 - а. дархост аз ҷониби дархосткунанда,
 - б. тадбирҳои дархостшаванда,
 - в. объект ва сабаби дархост,
 - г. қонунҳо, қоидаҳо ва унсурҳои дигари ҳукуқӣ, ки ба дархост даҳл доранд,
 - д. иттилооти аз рӯи имкон ҳар чи дақиқтар ва фарогир оид ба шахсҳои воқеӣ ва ҳукуқие, ки мавзӯи таҳқиқот мебошанд,
 - е. баёни муҳтасари далелҳои ба парванда даҳлдор ва иттилоот дар хусуси таҳқиқотҳои анҷомёфта.
3. Дархостҳо ба забони расмии тарафи дархостшаванда ё ба забони дар тарафи дархостшаванда қабили қабул, пешниҳод карда мешавад.
4. Агар дархост ба талаботҳои расмӣ ҷавобгу набошад, мумкин аст талаби ислоҳ ё илова кардани он пеш гузашта шавад, valee мумкин аст, ки барои андешидани тадбирҳои пешакӣ дастур дода шавад.

МОДДАИ 7

Ичро кардани дархости мусоидат

1. Бо мақсади ичрои дархости мусоидат мақоми дархостшаванда дар доираи салоҳияти худ ва бо назардошти манбаъҳои мавҷуда ба пешниҳод кардани иттилооти дар ихтиёраш дошта оғоз мекунад, чунон ки вай аз номи худ ё бо дархости мақоми дигари ҳамин Тараф бо баргузории таҳқиқоти зарурӣ ё ба роҳ мондани гузаронидани он аз ҷониби дигарон, онро анҷом медод. Ин муқаррарот инчунин нисбат ба ҳар қадом мақоми дигаре, ки дархости Тарафи дархостшаванда дар асоси ҳамин Протокол барояш равона гардида, Тарафи дархостшаванда наметавонад аз номи худ амал қунад, қобили татбиқ мебошад.
2. Ичрои дархостҳои мусоидат мувофиқи қонунҳо, қоидаҳо ва механизмҳои дигари ҳуқуқии Тарафи дархостшаванда анҷом дода мешавад.

3. Шахсони ба тарзи лозим ваколатдоршудаи Тарафи дархостшаванда бо ризоияти Тарафи дигар ва мутобики шароите, ки охирин муқаррар намудааст, метавонанд аз мақоми дигари тобеи он иттилооти ба вайрон кардани қонунгузории гумрукии бо мақсадҳои ин Протокол ба мақоми салоҳиятдори дархостшаванда заруриро гиранд.

4. Шахсони мансабдори Тарафҳо метавонанд дар ҳоли ризоияти Тарафи дигар ва мутобики шароите, ки охирин муқаррар намудааст, ҳангоми гузаронидани таҳқиқот дар қаламрави вай иштирок намояд.

МОДДАИ 8

Шакли пешниҳод кардани иттилоот

1. Мақоми дархостшаванда ба мақоми дархостқунанда натиҷаҳои таҳқиқотро дар шакли ҳуҷҷатҳо, нусхай тасдиқшудаи ҳуҷҷатҳо, ҳисоботҳо ва ғайра мерасонад.
2. Ҳуҷҷатҳои дар банди 1 зикрёфта мумкин аст ба иттилооти компютеришуда, ки дар ҳар кадом шакл ба ҳамин мақсадҳо пешниҳод гардидаанд, иваз карда шаванд.
3. Асли файлҳо ё ҳуҷҷатҳо танҳо дар ҳолатҳое талаб карда мешаванд, ки нусхаҳои тасдиқшуда нокифоя бошанд. Аслҳои пешниҳод кардашуда дар аввалин фурсати имконпазир баргардонда мешаванд.

МОДДАИ 9

Истисно аз ўҳдадории расонидани мусоидат

1. Тарафҳо мумкин аст аз расонидани мусоидат чунон, ки дар ин Протокол қайд гардидааст, даст қашанд, агар он тавонад:
 - a. ба соҳибхтиёрии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё кишвари аъзо, ки доир ба расонидани мусоидат дар доираи ин Протокол дарҳост гирифтааст, зиён оварад;

ё

 - b. ба сиёсати ҷомеа, бехатарӣ ё дигар манфиатҳои муҳимтарин, аз ҷумла дар ҳолатҳои дар Моддаи 10 (2) баёнёфта, зиён расонад;

ё

 - c. сирри тиҷоратӣ, саноатӣ ё қасбиро ҳалалдор намояд.

2. Мусоидат мумкин аст аз ҷониби мақоми дарҳостшаванда ба таъхир гузошта шавад, агар вай ба таҳқиқот, таъқибот ё истеҳсолоти ҳуқуқии дар ҳоли ичро, мамоният расонад. Дар ҷунин маврид мақоми дарҳостшаванда бо мақоми дарҳосткунанда бо мақсади он, ки оё мусоидат таҳти шароите, ки мақоми дарҳостшаванда пеш мегузорад, қарор мегирад ё не, бояд машварат анҷом дихад.

3. Дар ҳолате, ки мақоми дархосткунанда мусоидатеро дархост кунад, ки худи вай агар бо чунин ҳоҳиш ба ў муроҷиат мекарданд, наметавонист онро пешниҳод намояд, ў дар дархости худ ба ин факт дикқатро ҷалб менамояд. Мақоми дархостшаванда доир ба аксуламали худ ба чунин дархост тасмим мегирад.
4. Агар мусоидат расонидан рад карда шавад, пас ин қарор ва сабабҳои он бояд бетаъхир дар шакли ҳаттӣ ба мақоми дархосткунанда ҳабар дода шаванд.

МОДДАИ 10

Мубодилаи иттилоот ва риоя кардани маҳфият

1. Ҳар қадом иттилооте, ки дар ҳар шакл дар асоси ин Протокол расонида мешавад, хусусияти маҳфӣ дорад. Нисбат ба он бояд низоми расмии маҳфият ва ҳимояе татбиқ гардад, ки ба низоми дар доираи қонунгузории даҳлдор нисбат ба иттилооти монанд дар кишвари гирандаи он, инчунин муқаррароти даҳлдори дар мақомоти расмии Иттиҳод татбиқшаванда, мушобеҳат дорад.
2. Мубодилаи маълумотҳои шахсӣ танҳо дар ҳолате мумкин аст сурат гирад, ки Тарафи гиранда барои ҳимояи чунин маълумот ҳадди ақал ба тарзе иқдом намояд, ки дар чунин ҳолатҳо Тарафи фиристанда ба кор мебарад.

3. Иттилооти пешниҳодшавандаро танҳо барои мақсадҳои ҳамин Протокол истифода бурдан мумкин аст. Дар мавриде, ки яке аз Тарафҳо чунин иттилоотро барои мақсадҳои дигар дархост намояд, пас вай бояд мувофиқати пешакии хаттии мақоми фиристандай иттилоотро гирад. Истифодабарии чунин иттилоот тобеи тамоми маҳдудиятҳое мегардад, ки ин мақом муқаррар намудааст.
4. Параграфи 3 набояд барои истифодаи иттилоот дар ҳар кадом тартиботи ҳуқуқӣ ё маъмурье, ки дар натиҷаи вайрон кардани қонунгузории гумруқӣ ба амал бароварда шудааст, монеъ гардад. Ба мақоми салоҳиятдори ин иттилоотро дода бояд фавран аз чунин истифодабарӣ ҳабар расонида шавад.
5. Тарафҳо метавонанд дар қайдҳои протоколии далелҳои пешниҳодшуда, ҳисоботҳо ва нишондоди шоҳидон, дар проседураҳо ва айбдоркуниҳои ба суд супоридашуда, иттилоот ва ҳуҷҷатҳои мутобиқи муқаррароти ин Протокол мувофиқагардида ва ба даст овардашударо истифода баанд.

МОДДАИ 11

Коршиносон ва шоҳидон

1. Ба шахси мансабдори мақоми салоҳиятдор дар доираи ваколатҳои гирифтааш мумкин аст ичозат дода шавад, ки ба сифати коршинос ё шоҳид дар ҷараёни амалҳои судӣ ё маъмурию мурофиавии марбут ба масъалаҳое, ки ин Протокол фаро мегирад ва дар доираи ҳуқуқии Тарафи дигар қарор доранд, баромад кунад ва чунин предметҳо, ҳуҷҷатҳо ё нусхаҳои тасдиқшудаи онҳоро, ки барои мурофия мумкин аст талаб карда шаванд, пешниҳод намояд. Тақозои баромад кардан дар суд ё ба доираи ҳуқуқии он аз рӯи расмият тобеъ шудан бояд ишораи маҳсусеро, доир ба кадом масъала ва ё дар кадом асос ин шахси мансабдор мавриди пурсиш қарор мегирад, дошта бошад.

2. Гарави ҳимояи шахсони мансабдор дар кишвари дархостшаванда мувофиқи қонунгозории он кишвар барои шахсони мансабдори худ муайян мегардад.

МОДДАИ 12

Харочоти расонидани мусоидат

Тарафҳо бояд аз даъвоҳои байниҳамдигарии вобаста ба ҷуброни харочоти ҳангоми иҷрои ин Протокол анҷомдодашуда даст қашанд, ба истиснои ҳангоми зарурат, харочоти коршиносон ва шоҳидон, инчунин тарҷумонҳои шифоҳӣ ва ҳаттӣ, ки дар хизмати давлатӣ нестанд.

МОДДАИ 13

Татбиқ

1. Роҳбарии иҷрои ин Протокол ба мақомоти марказии гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз як тараф ва ҳадамоти салоҳиятдори Комиссияҳои Иттиҳоди Аврупо ва дар мавриди мувофиқи мақсад будан, ба мақомоти гумрукии давлатҳои Иттиҳоди Аврупо, аз тарафи дигар, voguzor мегардад. Онҳо доир ба тамоми масъалаҳо, тадбирҳои амалӣ ва созишномаҳое, ки барои иҷрои ин Протокол заруранд, бо дар назар гирифтани қоидаҳо дар бобати ҳифзи маълумотҳо, қарор қабул ҳоҳанд кард. Онҳо метавонанд ба мақомоти салоҳиятдор доир ба ворид кардани тағйироте, ки барои ин Протокол зарур мешуморанд, тавсия диҳанд.

2. Тарафҳо машваратҳои байниҳамдигариро давом ҳоҳанд дод ва минбаъд яқдигарро оид ба қоидаҳои муфассали татбиқи амалӣ, ки тибқи муқаррароти ин Протокол қабул гардидаанд, хабардор мекунанд.

МОДДАИ 14

Созишномаҳои дигар

1. Бо дар назар гирифтани ваколатҳои даҳлдори Иттиҳоди Европа ва давлатҳои аъзои он, муқаррароти ин Протокол:

- набояд ба ўҳдадориҳои Тарафҳои аҳдкунанда дар доираи ҳар созишнома ё конвенсияи байналмилалии дигар, таъсир расонанд;
- ба сифати иловаҳо ба созишномаҳои мусоидати байниҳамдигарие дониста шаванд, ки байни кишварҳои алоҳидаи аъзо ва Ҷумҳурии Тоҷикистон баста шудаанд;
- ба муқаррароти идораи мубодилаи ҳар гуна иттилоот байни ҳадамоти салоҳиятдори Комиссия ва мақомоти гумрукии кишварҳои аъзо, ки дар соҳаҳои фарогирифтаи ин муқаррарот ба даст оварда шуда, метавонанд барои Иттиҳод муҳим бошанд, таъсир гузоранд.

2. Бе маҳдуд кардани муқаррароти параграфи 1, муқаррароти ин Созишнома нисбат ба муқаррароти созишномаи дучониба оид ба мусоидати байниҳамдигарӣ, ки байни давлатҳои алоҳидай аъзо ва Ҷумхурии Тоҷикистон баста шудаанд ё мумкин аст баста шаванд, дар ҳолатҳое, ки муқаррароти онҳо бо муқаррароти ин Протокол носозгор бошанд, бартарӣ доранд.
3. Дар масъалаҳои қобили татбиқ будани ин Протокол Тарафҳои аҳдкунанда дар ҳалли масъалаҳо дар доираи Кумитаи ҳамкорӣ, ки тибқи Моддаи 79 ин Созишнома таъсис ёфтааст, бояд машварат гузаронанд.

ЭЪЛОМИЯИ МУШТАРАК ОИД БА МАҶЛУМОТИ ШАҲСӢ

Ҳангоми татбиқи Созишномаи мазкур тарафҳо ба зарурати таъмин сохтани ҳимояи якхелай маҷлумоти шаҳсӣ ва гардиши озоди ин маҷлумотҳо мӯътакиданд.

ЭЪЛОМИЯИ МУШТАРАК ОИД БА МОДДАИ 5

Агар Тарафҳо иқрор кунанд, ки шароит барои гузаронидани мулоқотҳо дар сатҳи баландтарин мувоғиқ аст, ин мулоқотҳо бояд ба таври муносиб ташкил карда шаванд.

ЭЪЛОМИЯИ УМУМӢ ОИДИ МОДДАИ 13

Бо ҳамроҳ шудани Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Созишномаи асосӣ дар бораи тичорат ва нарҳҳо Тарафҳо дар ҷаҳорчӯбаи Комитети ҳамкорӣ дар мавриди сиёсати Ҷумҳурии Тоҷикистон доир ба ҳуқуқҳои воридот (импорт), ки сиёсати тағирии ҳимояи нарҳҳоро низ фаро мегирад, машваратҳо доир мегардонанд. Ин машваратҳо аслан пештар аз болоравии нарху наво доир мегарданд.

**ЭЪЛОМИЯИ МУШТАРАК
ОИД БА МАФҲУМИ «НАЗОРАТ»,
КИ ДАР МОДДАИ 22 БАНДИ Б) ВА МОДДАИ 33-УМИ СОЗИШНОМА
ИСТИФОДА ШУДААСТ**

1. Тарафҳо ҳамдигарфаҳмии худро дар ҳусуси он ки масъалаҳои назорат дар ҳар ҳолати алоҳида ба мавриди воқеӣ вобастагӣ дорад, тасдиқ менамоянд.
2. Масалан як ширкат аз тарафи ширкати дигар ҳамчун « назоратшаванда» қарор мегирад ва ба ҳамин тариқ ширкати фаръии вай ба ҳисоб меравад, агар:
 - ширкати дигар, мустақиман ва ё ғайримустақим аксарияти овозҳоро соҳиб аст, ё агар,
 - ширкати дигар ҳуқуқи таъин кардан ва ё озод намудани аксарияти аъзоёни муассисаи маъмуриятро, ва ё муассисаи идоракунанда ва ё ташкилоти назоратиро дорад, ва агар ҳамзамон вай саҳмдор ва ё аъзои ширкати фаръӣ бошад.
3. Тарафҳо чунин мешуморанд, ки меъёрҳое, ки дар банди 2 муайян шудаанд, ниҳоӣ нестанд.

ЭЪЛОМИЯИ МУШТАРАК ОИД БА МОДДАИ 32-УМИ ИН СОЗИШНОМА.

Ҳодисаи ҷудогонаи талаби пешниҳоди раводид барои шахсони воқеии яке аз тарафҳо ва набудани чунин талабот нисбати тарафҳои дигар, ки аз ўҳдадориҳои мушаххас бар меоянд, ҳамчун ботил ва ё коста шудани имтиёзот бояд маънидод карда нашаванд.

ЭЪЛОМИЯИ МУШТАРАК ОИД БА МОДДАИ 39-УМИ ИН СОЗИШНОМА

Бо мақсади ба имзорасии Созишномаи мазкур тарафҳо розианд, ки мағҳумҳои «моликияти ақлӣ, саноатӣ ва тиҷоратӣ», ки бахусус маънои ҳуқуқи муаллифиро дар бар мегирад, ҳуқуқи муаллифро ба барномаҳои компютерӣ, ҳуқуқ ба патент, лоиҳаҳои саноатӣ, номгӯи ҷуғрофӣ, аз ҷумла, номҳои аслӣ, нишонаи молӣ, ва нишонаи хизматӣ, топографияи ноҳияҳои шомил, ва инчунин рақобати гайриқонунӣ мувофиқи Моддаи 10 Конвенсияи Париж оид ба ҳимояи моликияти саноатӣ ва ҳимояи маълумоти маҳфӣ оид ба ноу-хау эмин бояд дошт.

ЭЛОМИЯИ МУШТАРАК ОИД БА МОДДАИ 94-УМИ ИН СОЗИШНОМА

1. Бо мақсади шарҳи дуруст додан ва истифодаи амалии Созишномаи мазкур тарафҳо ба мувофиқа меоянд, ки мағҳуми «дар ҳолати зарурати ҳатмӣ», ки шомил бо моддаи 94-уми Созишнома аст, маънои ҷиддӣ ҳароб кардани Созишнома аз ҷониби яке аз тарафҳоро дорад. Ҷиддӣ ҳароб кардани шартҳои Созишнома мазмуни зерин дорад:

а) даст қашидан аз Созишнома хилофи меъёрҳои умумии ҳуқуқии байналмилалӣ,

ва ё

б) ҷиддӣ ҳароб кардани унсурҳои муҳими Созишнома, ки дар Моддаи 2 баён шудаанд.

2. «Чораҳои даҳлдор» мувофиқи моддаи 94 ҳамчун чораҳои дар асоси ҳуқуқи байналмилалӣ қабулшуда аз ҷониби тарафҳо шинохта мешавад. Агар як Тараф дар ҳолати таъчили маҳсус чораҳои дар Моддаи 94 пешбинӣ шударо истифода барад, Тарафи дигар метавонад аз тартиботи даҳлдор ба ҳалли муноқиша истифода барад.

ЭЪЛОМИЯИ
КОМИССИЯ ВА ШУРОИ ИТТИХОДИ АВРУПО
ОИДИ МАСъАЛАҲОИ БОЗГАШТ ВА
ҚАБУЛИ ДУБОРАИ МУҲОЧИРОНИ ФАЙРИҚОНУНӢ
(МОДДАИ 70)

Моддаи 70 дар мавриди бастани созишномаҳо оиди қабули дубораи муҳочирони ғайриқонуни бидуни таҳрифот ба тафқиқоти дохилии ваколатҳо миени Иттиҳоди Аврупо ва Давлатҳои аъзои он истифода мешавад.

МУКОТИБА МИЁНИ ИТТИХОД ВА
ЧУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
ОИДИ ТАЪСИСИ ШИРКАТҲО

AF/TJ/CE/EL/tj 1

A. Нома аз чониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон

Мӯҳтарам
.....

Ифтихор аст ба ман тибқи Созишнома дар бораи шарикӣ ва ҳамкорӣ, ки ба рӯзи 16 декабри соли 2004 дар ш. Брюссель тасдиқ шуда аст, ба Шумо бирасонам, ки:

Чунонки ҳангоми гуфтушунидҳо ман таъкид карда будам, Ҷумҳурии Тоҷикистон бо баъзе истисноҳо розиаст, ки ба ширкатҳои Иттиҳод, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсис ёфтаанд ва ба фаолияти худ шурӯъ кардаанд, режими имтиёздор муҳайё кунад. Ман чунин тавзех дода будам, ки ин иқдом ифодагари иродai Ҷумҳурии Тоҷикистон барои то ҳадди охирин мусоидат кардан ба таъсиси ширкатҳои Иттиҳод дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад.

Аз ин рӯ, ман метавонам тасдиқ кунам, ки аз рӯзи тасдиқи матни Созишномаи мазкур то санаи эътибор пайдо кардани муқаррароти марбути таъсиси ширкатҳо Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳич иқдомоте ё қароре содир наҳоҳад кард, то вазъияте ба вучӯд биоварад, ки дар нисбати он шароите, ки то тасдиқ шудани Созишномаи мазкур буд, битавонад шароити табъиз зҷод кунад ё шароити табъизиеро барои ширкатҳои Иттиҳод дар муқоиса бо ширкатҳои тоҷикӣ ё кишварҳои дигар тақвият бидиҳад.

Ман аз Шумо сипозгузор Хоҳам буд, агар Шумо гирифтани номаи мазкуро тасдиқ мекардед».

Бо изҳори ғояти эҳтиром,

Аз чониби

Ҳукумати
Ҷумҳурии Тоҷикистон

Б. Нома аз чониби Иттиҳоди Аврупо

Мӯҳтарам

Аз Шумо хеле сипосгузорам барои номае, ки бад-ин зайл нигошта шуда аст:

«Ифтихор аст ба ман тибқи Созишнома дар бораи шарикӣ ва ҳамкорӣ, ки ба рӯзи 16 декабря соли 2004 дар ш. Брюссель тасдиқ шуда аст, ба Шумо бирасонам, ки:

Чунонки ҳангоми гуфтушунидҳо ман таъқид карда будам, Ҷумҳурии Тоҷикистон бо баъзе истисноҳо розиаст, ки ба ширкатҳои Иттиҳод, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсис ёфтаанд ва ба фаолияти худ шурӯъ кардаанд, режими имтиёздор муҳайё қунад. Ман чунин тавзех дода будам, ки ин иқдом ифодагари иродай Ҷумҳурии Тоҷикистон барои то ҳадди охирин мусоидат кардан ба таъсиси ширкатҳои Иттиҳод дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад.

Аз ин рӯ, ман метавонам тасдиқ қунам, ки аз рӯзи тасдиқи матни Созишномаи мазкур то санаи эътибор пайдо кардани муқаррароти марбути таъсиси ширкатҳо Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳич иқдомоте ё қароре содир наҳоҳад кард, то вазъияте ба вучуд биоварад, ки дар нисбати он шароите, ки то тасдиқ шудани Созишномаи мазкур буд, битавонад шароити табъиз эҷод қунад ё шароити табъизиеро барои ширкатҳои Иттиҳод дар муқоиса бо ширкатҳои тоҷикӣ ё қишиварҳои дигар тақвият бидиҳад.

Ман аз Шумо сипозгузор Хоҳам буд, агар Шумо гирифтани номаи мазкуро то тасдиқ мекардед».

Ман расидани номаро тасдиқ мекунам.

Бо изҳори ғояти эҳтиром,

Аз чониби

Иттиҳоди Аврупо